

Et kunnskapsbasert politi?

En casestudie av arbeidsmetodikken KUBA

Camilla Løvschall Langeland

**AALBORG
UNIVERSITET**

Kandidatspeciale i Kriminologi, 30 ECTS

Veileder: Annick Prieur

Institut for Sociologi og Socialt Arbejde

AALBORG UNIVERSITET

Antall ord: 20 054

Vår 2022

Abstract

This master thesis is a study of what shapes and defines knowledge-based methods within the Norwegian police. Over the last few years, the Norwegian state has introduced strategies to make the police work more knowledge-based, preventive and intelligence-led. In January 2021, a new knowledge-based working method was introduced to the police organizations, named *KUBA*. This thesis explores how the implementation and practice of *KUBA* informs the production of preventive police practices. The main goal is to make the police work more evidence-based and establish preventive strategies based on knowledge acquired within and outside the organization. My research-questions were examined with a qualitative research design through interviews with six police employees within different fields. This thesis uses theoretical perspectives and analytical tools from actor network theory. *KUBA* is regarded as a network of humans and technologies, as an actor-network. Furthermore, the thesis explores how the employees' respond to the new knowledge regimes, drawing on theoretical perspectives on police cultures and crime control.

The analysis charts the variations and great span of work done through *KUBA*. The thesis strengthens the criminological contribution within studies of policework. My research findings show how knowledge is interpreted differently within the police force, which underlines the need to work with the knowledge term itself – including acknowledging the different interpretations of the term. Implementation of knowledge-based policing can create resistance by the occupational subculture of street-level police and facilitates increased differences between the management objectives and the practitioner's views. It is argued that in practice knowledge-based policing promotes a concept of knowledge that indirectly threatens the police officers' traditional experience-based knowledge and professional discretion. The findings of this thesis are specific to use of *KUBA*, but the approach and theories applied can be guiding for other studies on knowledge-based practices.

Forord

Det er ambivalent, rart og deilig å nå takke for meg og sette punktumet for min studietilværelse. Men først en oppmerksomhet til gjengen som har sørget for at masteroppgaven lot seg gjennomføre våren 2022.

Tusen takk til de seks informantene som, i en svært travel arbeidsperiode, lot seg intervju. Hvert innspill, innsikt og forståelse for tematikken har vært helt nødvendig og uvurderlig for å kunne skrive masteroppgaven.

En stor takk til min veileder ved Universitetet i Oslo, Helene O. I. Gundhus. At min praksisperiode ved instituttet endte i et samarbeidsprosjekt, er jeg både glad og takknemlig for. Tusen takk for tilliten! Jeg har satt stor pris på at du alltid har tatt deg tid med den største selvfølgelighet, og deler av din kunnskap.

Min veileder ved Aalborg Universitetet, Annick Prieur - tusen takk for gode og skarpe innspill! Du har en evne til å få meg til å tenke kritisk til teori og empiri som jeg har satt stor pris på i skriveprosessen.

Til de som tok seg tid til gjennomlesning og korrektur: Siri, Caroline og Marita - takk for god hjelp i innspurten. Og tvillingsøsteren min, Cecilie - takk for tålmodigheten når du blir gjenstand for min frustrasjon her. En siste takk til venner og familie som alltid heier på meg!

Aalborg, juni 2022

Camilla Løvschall Langeland

Innholdsfortegnelse

1	Introduksjon	1
1.1	Problemstilling.....	2
1.2	Oppgavens oppbygging og struktur.....	3
1.3	Oppgavens aktualitet og bidrag.....	3
2	Bakgrunn	5
2.1	Strukturelle endringer.....	5
2.2	Et etterretningsstyrt politi?.....	6
2.3	Møtet mellom erfaring og evidens.....	7
2.4	KUBA.....	8
2.5	Oppsummering.....	8
3	Teoretiske perspektiver	10
3.1	Kriminalitetskontroll.....	10
3.2	Aktør-nettverksteori.....	11
3.2.1	Den sorte boksen.....	12
3.2.2	Inskripsjoner.....	13
3.2.3	Translasjoner.....	14
3.3	Kultur i politiorganisasjonen.....	14
3.3.1	Kunnskapen.....	14
3.3.2	Konstruksjonen.....	15
3.3.3	Relasjonene.....	15
3.4	Oppsummering.....	16
4	Metode	18
4.1	Intervju som metode.....	18
4.1.1	Casestudie.....	19
4.1.2	Rekruttering og utvalg.....	19
4.2	Gjennomføring av intervju.....	20
4.2.1	Intervjuguide.....	20
4.2.2	Intervjusituasjonen.....	21
4.3	Databehandling.....	23
4.3.1	Fra tale til tekst.....	23
4.3.2	Analytisk tilnærming.....	24
4.3.3	Tematisk analyse og kodning av data.....	25
4.4	Datakvalitet.....	26
4.5	Etske hensyn.....	28

5	Analyse.....	30
5.1	Kunnskapsutviklingen i KUBA	30
5.1.1	Kildene til kunnskap	33
5.1.2	Kunnskapsoverføringen	37
5.2	Kunnskapsforståelser og opplevelser i KUBA	41
5.2.1	Erfaringsbasert versus en evidensbasert kunnskap	41
5.2.2	En bevisstgjøring og kvalitetssikring	47
5.3	Diskusjon	49
5.3.1	Et etterretningsstyrt politiarbeid.....	49
5.3.2	Kunnskap i ulike former og uttrykk	50
5.3.3	Et risikobasert politiarbeid	51
6	Avslutning.....	53
6.1	Bidrag og videre forskning	54
7	Litteraturliste	56

1 Introduksjon

Kriminalitetsutfordringene blir stadig mer komplekse, og ønsket om å være i forkant av et mulig lovbrudd gir utslag i praksis. En rask samfunnsutvikling byr på nye sammensatte utfordringer enn hva som tidligere har vært kjent. Det stiller i sin tur nye krav til offentlige myndigheter, herunder politi, når det gjelder oppdagelsesrisikoer og reaksjonsformer. Uavhengig av hva årsakene er for det stadig mer komplekse kriminalitetsbildet, er politiet tvunget til å utvikle seg i takt med tiden og skape de rettslige rammene som er nødvendig for å kunne bekjempe kriminaliteten som finner sted. De siste tiårene har vi sett en utvikling med et økt fokus på politiets prioriteringer, hvor kriminalitetsforebyggende tiltak skal bygges på gode kriminalitetsanalyser av rådende kriminalitetstrender og -tendenser.

Gjennom økt kunnskap skal politiet kunne dokumentere nytteeffekter og sikre en langsiktighet i det kriminalitetsforebyggende arbeidet ved å legge en mer proaktiv tilnærming til grunn for sitt arbeid. I Politidirektoratets rapport ved navn «I forkant av kriminalitet: Forebygging som politiets hovedstrategi» (2021-2025) fremheves det at kriminalitetsforebyggelse skal være i «kjernen av alle politiets samfunnsoppdrag» (Politidirektoratet, 2020, s. 6). Rapporten indikerer en tydelig ambisjon om å reagere før kriminaliteten finner sted. Videre poengteres det at arbeidet forutsetter «en kunnskapsbasert tilnærming til forebygging», hvor de skriver at det skal skje gjennom «samarbeid på tvers av fagområder og sektorer» (Politidirektoratet, 2020, s. 6). Det kan tolkes dit hen at ambisjonen for å «være i forkant» av kriminalitetsutfordringer forutsetter en «kunnskapsbasert tilnærming til forebygging». Ambisjonen om å i økende grad jobbe med et kriminalitetsforebyggende formål, gir anledning til å stille spørsmål om hvilke politiroller en kan se konturene av innenfor rammene av de politiske kravene.

Oppgaven vil studere hvordan norsk politi har integrert et økt fokus på kunnskap i sine arbeidsmetoder. Januar 2021 ble det innført en nasjonal arbeidsmetode ved navn Kunnskapsbasert politiarbeid, og kalles KUBA. Arbeidsmetodikken baserer seg på at politiet skal gå vitenskapelig til verks gjennom å systematisere sine erfaringer og ved å forholde seg aktivt til, og nyttiggjøre, andre typer kunnskap enn sin egen i sin praksis (Finstad, 2000, s. 24; Politidirektoratet, 2018). Temaet for masteroppgaven er kravet om en evidens- og kunnskapsbasert praksis i politiet, som vektlegges i de siste årenes stortingsmeldinger om politipraksis (Meld. St. 29 (2019-2020), s. 62). Politiets yrkespraksis skal forankres i mindre usikker kunnskap om hva som virker og ikke virker, som fremmer den sentrale tanken om politiets virksomhet som kunnskapsbasert. Det

overordnede formålet med å introdusere et kunnskapsbasert politiarbeid var å endre det tradisjonelle, hendelsesstyrte politiarbeidet i retning av å bli mer forebyggende (Gundhus, 2012, s. 178). KUBA som en praktisk arbeidsmetode kombinerer og operasjonaliserer tre sentrale politistراتيجier: forebyggende-, etterretningsstyrt og kunnskapsbasert politiarbeid. Studien vil gi en økt forståelse av KUBA-metodikken i lys av teoretisk og empirisk kunnskap om de tre tilnærmelsene.

1.1 Problemstilling

Et interessant utgangspunkt for å forstå beslutningsprosessene som ligger til grunn for politiets fokus og rettshåndhevelser i det praktiske politiarbeidet, er politietatsens håndtering av informasjon og kunnskap. I arbeidet med masteroppgaven er jeg interessert i hvordan politiet arbeider med kunnskap fra A til Å. Både hvordan kunnskapen innhentes, gjennomarbeides, fortolkes og videreformidles. Hvordan politiet selv oppfatter og forstår kunnskap i sin arbeidshverdag blir vesentlig i denne sammenheng, og jeg er interessert i å studere hvilke aktører som innehar og håndterer kunnskap i politiorganisasjonen. KUBA rommer politiets kunnskapsbaserte strategi i arbeidet, og er gjenstand for oppgavens analytiske del. Her vil fokuset rettes mot hvordan kunnskap anvendes i deres arbeidshverdag med det formålet å utarbeide og gjennomføre kriminalitetsforebyggende tiltak i praksis. Med utgangspunkt i dette, vil oppgaven belyse og besvare følgende problemstilling:

Hvordan driver politiet det kunnskapsbaserte politiarbeidet, og hvilken handlingsrom opplever de at de har i kunnskapsarbeidet?

For å utforske oppgavens problemstilling vil jeg også se nærmere på:

Hvilke kilder til kunnskap blir anvendt i dette arbeidet?

Problemstillingene vil besvares i en analyse og drøfting av funn i empirisk materiale. Datagrunnlaget baserer seg på et casestudium med en kvalitativ tilnærming, hvor jeg har gjennomført seks semistrukturerte intervju. Informantene er alle politiansatte som i sitt daglige virke beskjeftiger seg med KUBA som arbeidsmetodikk ved sin politienhet.

1.2 Oppgavens oppbygging og struktur

Oppgaven består av seks kapitler, hvor det første som er presentert inneholder oppgavens introduksjon og problemstilling. Følgende kapittel vil gå inn i bakgrunnen for oppgavens formål og fokus, ved å se nærmere på utviklingen av det kunnskapsbaserte politiarbeidet frem til det vi i dag kjenner som KUBA. Her vil forståelsen av kunnskap som et verktøy og begrep i politiorganisasjonen belyses, samt nødvendige begrepsavklaringer for å følge oppgavens analyse. Det tredje kapittel plasserer tema i et gitt og aktuelt teoretisk rammeverk. Perspektiver på kriminalitetskontroll vil sette masteroppgaven i en bredere kriminologisk kontekst, og teorier på politikultur introduseres som veiledende grep for å kunne analysere de politiansattes opplevelser i KUBA. Studien bygger ytterligere på aktør-nettverksteorien (ANT) – både som en teoretisk fremgangsmåte og analytisk strategi, gjennom identifisering av relevant begreper.

Fjerde kapittel redegjør for studiens metodiske strategi basert på en kvalitativ tilnærming. Her vil jeg drøfte metodiske overveielser og mulige begrensninger i forbindelse med datainnhenting og det empiriske materialet. Herunder etiske refleksjoner og relevante hensyn ved bruk av semistrukturerte intervju og lagringen av empiriske data. Analysekapitlet er oppgavens hoveddel. Den empiriske funnene vil her analyseres og drøftes opp imot av de teoretiske bidragene for å besvare problemstillingene. Sjette og siste kapittel konkluderer på hovedfunnene i studien, og gir en pekepinn til videre interessante forskningsområder på feltet.

1.3 Oppgavens aktualitet og bidrag

Masteroppgaven er et samarbeid med forskningsprosjekt: Algoritmisk styring og politikultur i endring ved UiO og Oslo Met. Forskningsprosjektets formål er å belyse hvordan politiets bruk av digital teknologi, kunstig intelligens og private sikkerhetsselskaper kan bidra til å endre politiets samfunnsmandat og praksis. Endringer i politikulturer vil her analyseres i lys av hvordan sikkerhetsspørsmål knyttes sammen med nye måter å bruke data på, og det norske delprosjektet undersøker etterretningens rolle i det kunnskapsbaserte politiarbeidet. Prosjektet inngår i et internasjonalt samarbeid, hvor det skal utvikles en komparativ tverrkulturell analyse av politiarbeid som et globalt digitalisert prosjekt, gjennom kvalitative og etnografiske metoder. Det norske utvalget i studien skal innsamle data fra ca. 60 politiansatte i noen utvalgte politidistrikter, samt observere ulike typer kunnskapsbasert politiarbeid i praksis.

Denne oppgaven vil sette søkelyset på hvordan kunnskapen innhentes, deles og frembringes i norsk politi. I en bredere kontekst vil masteroppgaven se på hvordan en politikultur i endring

påvirker arbeidsprosesser. Ønsket er å kommentere hvordan endringer i politiets yrkeskulturer kan gi ringvirkninger i samfunnet for øvrig. Masteroppgaven vil gi et innblikk i hvordan de politiansatte anvender digitale arbeidsverktøy og kompetanser i sitt kriminalitetsforebyggende arbeid, og studien vil derfor være et supplement til den helhetlige kompetansen som ligger på feltet innenfor politiforskningen i dag. I en kriminologisk kontekst henvender prosjektet seg i stor grad til politivitenskapen, med sitt ønske om å forstå politiarbeid og de eventuelle samfunnsaktuelle konsekvenser det kan gi.

2 Bakgrunn

Følgende kapittel danner bakteppet for den videre analysen av kunnskapsutviklingen i politiet. Herunder følger en redegjørelse for fremveksten av, og synet på, kunnskap i norsk politi. Et problemfelt vil skisseres ved å gi en innsikt i de organisatoriske utviklingene og aspektene ved etableringen av KUBA, for å kontekstualisere oppgavens problemstillinger. Kapitlet vil først redegjøre for Nærpolitireformens påvirkning i utviklingen av et kunnskapsbasert politi. Forholdet mellom etterretning og kunnskapspraktiseringen vil belyses av Etterretningsdoktrinen (2014) formål. Deretter vil jeg se på kunnskapsbegrepet, med fokus på de ulike forståelsene av viten i skillet mellom erfaringsbasert og evidensbasert kunnskap. Det leder opp til en presentasjon av dagens praktisering av det kunnskapsbaserte politiarbeidet gjennom implementeringen av KUBA i politidistriktene.

2.1 Strukturelle endringer

Politiet har de seneste år gjennomgått store strukturelle endringer som er vesentlige for forståelsen av utviklingen mot det vi i dag kan studere som kunnskapsbaserte praksiser i organisasjonen. Fokuset og viktigheten av en nærhet til lokalsamfunnet har vært en bakenforliggende tanke historisk forankret i det skandinaviske politiet (Gundhus og Larsson, 2014, s. 277). Grunnmuren i opprettholdelsen av godt utførte politioppgaver har hvilt på et politi vel integrert i lokalsamfunnet. De skandinaviske landene har de siste tiårene sett store endringer på struktur og form i sin organisering (Holmberg, 2014; Christensen, Lærgreid og Rykkja, 2017). I norsk kontekst kom den mye omdiskuterte Nærpolitireformen, vedtatt i Stortinget 1. juni 2015 (Prop. 61 LS (2014-2015)). Reformen ville styrke nærpoliti gjennom å ha færre, men stabile politidistrikter, og øke samarbeidet mellom kommune og politi (Justis- og Beredskapsdepartementet, 2015, s. 5). Politiets avtagende nærhet til lokalbefolkningen har vært i sentrum for innvendingene mot reformen (Gundhus, Talberg og Wathne, 2018; Larsson, 2017). Den tette kontakten til befolkningen har i det tradisjonelle politiarbeidet gitt politiet økt innsikt i lokale utfordringer, og det hviler et argument her om at ved tap av kontakt vil en også tape verdifull kunnskap og informasjon (Gundhus, Talberg og Wathne, 2018, s. 216)

Overordnet kan nærpolitireformen inndeles i to hovedretninger. Den ene handler om den praktiske omstruktureringen og reduseringen av antall politidistrikter, og henvises som strukturen reformen (Larsson og Sørli, 2018, s. 20). I Norge ble antall politidistrikt redusert fra 27 til 12 stykker gjennom reformen. Den andre retningen refereres til som kvalitetsreformen, som har en

pågående rolle i dagens politiarbeid. Dens hovedformål er å utvikle et kunnskapsbasert og effektivt politi (Larsson og Sørli, 2018, s. 20). Utøvelsen av kvalitetsreformen er grunnlaget for fokuset i nærværende prosjekt. Et vesentlig grep i reformen var å redefinere politiets kjerneoppgaver til oppgaver som direkte bidrar til å forebygge og bekjempe kriminalitet. Argumentet hviler på at politiet er eneste organ med myndighet og forutsetninger for å få utført alle disse oppgavene, som best kan ivareta borgernes trygghet og sikkerhet (Larsson og Sørli, 2018, s. 204). Kvalitetsreformen har tilrettelagt for at politiet har iverksatt ulike tiltak for å gjøre deres arbeid mer kunnskapsbasert, hvor det argumenteres for at et kunnskapsbasert politi og deres nyttiggjørelse av etterretning vil være sentrale innsatsfaktorer i det forebyggende arbeidet (Justis- og Beredskapsdepartementet, 2020).

2.2 Et etterretningsstyrt politi?

I 2017 ble virksomhetsrapporten «Politiet mot 2025» publisert, som fastslo at forebygging skulle være politiets primærstrategi i møtet med kriminalitet (Politidirektoratet, 2018, s. 4). Med utgangspunkt i politiets samfunnsoppdrag, angir strategien en retning for etatens utvikling på lang sikt (Politidirektoratet, 2018, s. 4-6). Det stilles her krav til at politiets kriminalitetsforebyggende arbeid skal være en målrettet, systematisk og kunnskapsbasert praksis. Ytterligere konkretiseres verdien av god samhandling internt i organisasjonen og i tverretatlige samarbeid for best måloppnåelse, og arbeidet skal med andre ord romme alle sider og miljøer ved politietaten.

Etterretningsfunksjonen er viktig i denne sammenheng - i deres arbeid med å identifisere mulige kriminalitetsutfordringer. I 2014 kom Politidirektoratet med en Etterretningsdoktrine for politiet. Den gir et rammeverk for hvordan norsk politi skal jobbe med etterretning, hvor nye metoder skal bidra til et vitenskapelig kunnskapsgrunnlag og en objektiv tilnærming gjennom å redusere usikkerhet og gi anbefalinger om prioriteringer av ressurser (Politidirektoratet, 2014, s. 12; Gundhus, Talberg og Wathne, 2018, s. 209). Doktrinen er et sentralt bidrag i kvalitetsdelen av Nærpolitireformen. Etterretning defineres i politiet som: «en styrt prosess, bestående av systematisk innsamling, analyse og vurdering av informasjon om personer, grupper og fenomener for å danne grunnlag for beslutninger» (Politidirektoratet, 2014, s. 18). I bruk av etterretning i det analytiske arbeidet, gis det grunnlag for å kunne prioritere innsatsområder på kort og lang sikt. I politietaten har derfor etterretning, og produktene de leverer, en avgjørende rolle i kartleggingen av potensielle trusler og risikoer i samfunnet.

Et etterretningsstyrt politiarbeid er i dag en sentral politistrategi i politiorganisasjoner over hele verden (Fyfe, Gundhus og Rønn, 2018). Hvor etterretningsstyrt politiarbeid tidligere innebar å fungere som støttefunksjon for politioperasjoner og tradisjonell etterforskning, kan det i dag beskrives som målrettet, proaktivt, fremtidsorientert og strategisk (Ratcliffe, 2016; Gundhus, Talberg og Wathne, 2018, s. 208). I studien av hvordan politiet driver kunnskapsutviklingen, blir etterretningsarbeidet et viktig moment. I politiorganisasjonen er det etterretningsanalytikerne som prosesserer enorme mengder informasjon og danner analyser til beslutningsgrunnlaget som gir utspill i det praktiske arbeidet. Ved bruk av etterretningsprodukter, etterretningsprosesser, vitenskap og kunnskapsbasert erfaringslæring, søker politiorganisasjonen å styrke den kunnskapsbaserte tilnærmingen til kriminalitetsforebygging (Politidirektoratet, 2018, s. 4). Analysen vil her se nærmere på hvordan prosessen er ment å være både kunnskapsbasert og kunnskapsproduserende, og i den sammenheng blir de ulike forståelsene av kunnskap helt essensiell.

2.3 Møtet mellom erfaring og evidens

For å kunne analysere og drøfte kunnskapsarbeidet i politiet, forutsetter det en forståelse av hva kunnskapen baserer seg på. Å jobbe kunnskapsbasert rommer det vitenskapelige og forskningsbaserte og det praktiske og erfaringsbaserte (Finstad, 2013; Rundhovde og Skjevrek, 2020, s. 329). Gjennom kunnskapsbasert politiarbeid skal politiet systematisere sine praksiserfaringer, som skal anvendes i spill med andre kilder enn de som stammer fra erfaringen alene (Finstad, 2013). Skillet refereres gjerne til som den erfaringsbaserte versus den evidensbaserte kunnskapen. Evidensbasert viten rommer all kunnskap som er fremskaffet gjennom bruk av vitenskapelige metoder, og som stiller til kravene om etterprøvbarehet (Barstad og Glasø, 2021, s. 23). Kunnskapen skal ikke være basert på antakelser, men ha hold i fremgangsmåter basert på anerkjent forskningsmetodikk. Et evidensorientert kunnskapsbasert politiarbeid argumenteres for å kunne overprøve faglig skjønn, da den bygger på viten om empiriske fakta (Wathne, 2018, s. 38). Det argumenteres også for at det i den kunnskapsbaserte tilnærmingen i politiorganisasjonen hviler en forståelse for at den evidensbaserte kunnskapen troner øverst i kunnskapshierarkiet (Wathne, 2018; Gundhus, 2018). Det grunner i hvordan politiarbeidet er fremmet gjennom målstyring og ledelse – et utgangspunkt analysen vil gi en nærmere drøfting på i studie av hvordan kunnskapsutviklingen drives. Den erfaringsbaserte kunnskapen er også en viktig kilde for politiets kunnskapsbaserte arbeid. Den viser til all erfaring som kan omdannes til viten gjennom rapporteringer og samtaler i politietaten. Finstad (2013) referer til dette som «politiblikket», som tegner et bilde av erfaringskunnskapen til den enkelte politibetjent. I en refleksjon av

politiblikket, kan politiet ta med seg ulike forståelser av hvordan de innhenter og oppfatter ulike hendelser i praksisfeltet, som anvendes i beslutningsgrunnlaget for generering og implementering av kriminalitetsforebyggende tiltak.

2.4 KUBA

Den førende metoden for det kunnskapsbaserte politiarbeidet, ble fra 2002-2005 kalt det problemorienterte politiarbeidet (POP). Metodikken sto sentralt fra 2002, og frem til politidirektoratet presenterte Etterretningsdoktrinen i 2014. Det kunnskapsbaserte politiarbeidet slik vi i dag kan studere det gjennom KUBA, startet med en pilotering av arbeidsmetoden i 2017. Politidirektoratet innførte et pilotprosjekt i de tre politidistriktene Trøndelag, Agder og Sør-Øst. Målsettingen var at politipatruljene skulle jobbe mer kunnskapsbasert forebyggende, og i den grad være mindre hendelsesstyrt i sin patruljering. Politiets årsrapport (2017) redegjør for hvordan det var tiltenkt at prosjektet gjerne skulle føres, hvor det konkretiseres at ledelsen på de geografiske driftsenhetene skulle sette prioriteringer for patruljenes arbeid basert på et kunnskapsgrunnlag utarbeidet av etterretningsfunksjonene i distriktet (Politidirektoratet, 2017, s. 14). Etterretningsens avgjørende rolle i arbeidet med å redusere risiko tydeliggjøres i styringsdokumentet (Politidirektoratet, 2017, s.).

Som et utgangspunkt fikk prosjektet navnet «kunnskapsbasert politipatrulje», men endret navn til «kunnskapsbasert politiarbeid» i april 2019, med forkortelsen KUBA. I samme periode startet implementeringen av KUBA i landets øvrige politidistrikter. De 12 politidistriktene skulle iverksette, videreutvikle og evaluere KUBA innen 31. desember 2020. Det ble samtidig besluttet at prosjektet skulle avsluttes, og at arbeidsmetodikken nå skulle forvaltes inn i linjeorganisasjonen ved de geografiske driftsenhetene. Politidirektoratets analyse uttrykte utviklingen frem mot 2020 ved å se det kunnskapsbaserte politiarbeidet som en arbeidsfilosofi for etaten (Meld. St. 29 (2019-2020), s. 62). Det skal ikke fungere som et supplement, men omfatte hele politiorganisasjonen.

2.5 Oppsummering

Det kunnskapsbaserte politiarbeidets overordnede mål er kriminalitetsforebyggelse. Bakgrunnen for innføringen av arbeidsmetodikken er endringen fra det hendelsesstyrte i retning av å bli mer proaktive i sine tilnærmelser (Sherman, 1998; Welsh i Weisbrud og Braga, 2006; Gundhus, 2012, s. 178). Kapitlet har beskrevet elementer som må ligge til grunn for å se politiets forhold til og håndtering av kunnskap i en bredere kontekst. Prosjektets empiri må sees i lys av en

politikultur i endring med et skifte i sitt fokus på arbeidsmetoder og et stadig økende fokus på å være forut for uønskede hendelser. Det hviler en klar forventning til at etaten i økende grad aktivt skal søke etter kunnskap utenfor organisasjonen, som innebærer at de skal nyttiggjøre seg av vitenskapelig analyser i arbeidet (Barstad og Glasø, 2021, s. 23). Å prioritere kriminalitetsutfordringer innebærer å vurdere risiko for at disse utfordringene vil oppstå i fremtiden. Balanseringen mellom et reaktivt og et proaktivt politi vil gjenspeiles i drøftingen av datainn-samlingen. Informantenes opplevelser og erfaringer vil trekkes frem for å illustrere diskursen i praktiseringen av det kunnskapsbaserte politiarbeidet. Oppgaven vil undersøke hvordan det kunnskapsbaserte politiarbeidet drives, og studere hvilket handlingsrom politibetjentene opplever at de har i det kunnskapsbaserte politiarbeidet. Studien vil undersøke om det i det kunnskapsbaserte politiarbeidet finnes et kunnskapshull i bruken av den erfaringsbasert og den evidensbasert kunnskap. I følgende kapittel vil oppgavens teoretiske rammeverk presenteres.

3 Teoretiske perspektiver

Følgende kapittel vil presentere oppgavens teoretiske rammeverk, herunder relevante begreper, som vil anvendes i prosjektets analyse for å gi en dypere forståelse av tema. Prosjektet anlegger et eksplorerende og prosessuelt perspektiv, hvor jeg tar utgangspunkt i kunnskapsbegrepet og diskuterer forståelser av kunnskap. Studien undersøker politienheten, nettverket, som en kunnskapsprodusent, og analysen vil trekke på aktør-nettverksteori (ANT) som en teoretisk fremgangsmåte. I KUBA innhentes informasjon fra patrulje, lokalmiljøet, registre og øvrige etater etc. i jobben med å utarbeide konkrete kriminalitetsforebyggende tiltak. Følgende vil redegjøre for hvordan ANTs begreper gir en analytisk ramme ved å fungere som analytiske verktøy i oppgavens analysekapittel.

Det er en antakelse at implementeringen av KUBA kan by på utfordringer eller barrierer i det praktiske arbeidet. Jeg finner det derfor interessant å se nærmere på begreper som 'yrkeskultur' og 'politikultur' i analysen av hvordan politiet driver og opplever kunnskapsutviklingen. Janet Chans (2005) bidrag vil her anvendes for å belyse min forståelse av kulturbegrepet i denne konteksten, som i en bredere kontekst ser på hvordan politireformer påvirker politipraksis. Men først vil jeg kaste et blikk på kriminologiske teorier på kriminalitetskontroll, for å ytterligere innramme oppgavens tema i en bredere kriminologisk kontekst med en forståelse for hvordan en økt oppmerksomhet på mulige risikoer former kontrollapparatets praksiser. De teoretiske bidragene springer ut fra ulike tradisjoner og tider, men samles til tross for dette i møtet med innsamlet empiri. Hensikten er at de alle vil omfavne oppgavens problemstilling.

3.1 Kriminalitetskontroll

I diskusjonen av de analytiske funnene i det empiriske materialet, vil oppgaven diskutere fremveksten av det kunnskapsbaserte politiarbeidet i en bredere kriminologisk kontekst. Kriminologiske teorier som anvendes for å studere økningen av ulike kontrollformer, vil her innarbeides for å belyse de statlige etterlysningene av en økt kriminalitetskontroll med kravene om kunnskap og profesjonalisering.

Innenfor kriminalitetskontrollen tegnes det et skifte fra søkelyset på «kontroll» og «avvik» til diskurser om «sikkerhet» og «risiko» (Gundhus; 2009, s. 25; Feeley og Simon; 1992). Denne retningen er kjent i kriminologien som overgangen mot en «nypønologi», hvor formålet er å gjøre uønskede hendelser tolererbare gjennom håndtering og bruk av risikoverktøy (Feeley og

Simon, 1992, s. 445). I kriminologisk forskning generelt rettes søkelyset i større grad mot ulike forståelser av risikohåndtering og sikkerhet (Zedner, 2009). I analysen av politiets kriminalitetsforebyggende arbeid blir risiko et helt sentralt begrep. Siden 1970-tallet har det vokst frem et nytt ideal for kriminalitetskontroll og straff, hvor endringen omtales som et paradigmeskifte (Garland, 2001, s. 2). Forebyggende strategier skal i økende grad rettes direkte mot høyrisikoområder eller -individer, omtalt som *kriminogene situasjoner* (Garland, 1997, s. 187). Ideene hviler på en tendens hvor teorier om aktører som rasjonelt handlende individer står sentralt. Her er antakelsen at alle vil begå kriminalitet dersom handlingen oppleves å kunne gi positiv vinning (Cohen og Felson, 1979, s. 469). Det nye idealet legger opp til en praksis hvor vi kan studere den økte oppmerksomheten på forebyggende strategier. Perspektivene viser til hvordan forebygging virker gjennom en bevisst håndtering av aktørers adferd ved bruk av prediktive virkemidler i politiorganisasjonen (Lie, 2011, s. 270; Beck, 1992, s. 207).

David Garland (1997, 2001) introduserer det han kaller en *ansvarliggjøringsstrategi* innenfor studiene av kriminalitetskontroll, som forklarer hvordan siviles liv kan styres indirekte via staten. Hans bidrag kan sees i relasjon til Clifford Shearings (2001) perspektiver på sikkerhet, straff og rettferdighet. I sin artikkel «*Punishment and the Changing Face of Governance*» (2001) beskriver han hvordan samfunnet har endret seg innenfor sikkerhetsdiskursen, mot en risikofokusert logikk. Han operer her med begreper som *governance of security*, som defineres som de tiltak som iverksettes med den hensikt å skape rom og mulighet for at mennesker skal få leve sikrere liv. Shearing trekker i denne sammenheng på begrepet *governance* fra Michel Foucault, som viser til iverksatte tiltak som dirigerer og guider individers adferd (Shearing, 2001, s. 203). Fremveksten av risikotenkingen må her sees i lys av nye forståelser og måter å kontrollere gjennom samarbeid, med krav til kunnskap og profesjonalisering. Shearing argumenterer for at endringene de siste tiårene i risikologikken i de statelige institusjoner, fundamentalt har endret samfunnets blikk på strafferett. *Governance of security* argumenteres for å her romme mer enn bare politiarbeid, og kan sees i relasjon til begrepene *policing* eller polisiær virksomhet. Her siktes det til aktiviteten å utføre en særegen oppgave eller aktivitet, og ikke til aktøren som utøver akkurat denne (Larsson og Gundhus, 2007, s. 17).

3.2 Aktør-nettverksteori

Teorien om aktør-nettverk (ANT) gir oss en anledning til å studere relasjoner uten å på forhånd avgjøre hvilke faktorer som er avgjørende eller viktige for samspill og etablering. Innenfor retningen studeres relasjoner mellom mennesker og materielle ting, og utfall og konsekvenser av

relasjonene. I lys av prosjektets problemstilling ansees ANT å være både et fruktbart teoretisk perspektiv og en analytisk ramme, da den åpner opp for en granskning av politiets kunnskaps-håndtering, og plasserer menneskers roller og teknologiske verktøy side om side. I vitenskapen plasseres ANT innenfor feltet Science and Technology Studies (STS), og er en populær strategi i forsøket på å studere teknologier som mer enn bare arbeidsverktøy. Teoriens opphav er fra 1980-tallet, hvor arbeidet til de tre teoretikerne Bruno Latour, Michel Callon og John Law står sentralt. ANT har et sosialkonstruktivistisk utgangspunkt i studien av spor og assosiasjoner mellom aktører (Latour, 2005, s. 8). Nettopp fordi de ser på hvordan det menneskelige og det materielle konstruerer verden sammen har de gjort seg gjeldende i studier hvor teknologi anvendes i kunnskapsdannelse. For å være en aktør i samhandlingen, må det ha en direkte påvirkning på handling: «Thus, the question to ask about any agent is simply the following: does it make a difference in the course of some other agent's action or not?» (Latour, 2005, s. 71). I samhandlingen begrenses ikke handlekraft til mennesket, men fokuserer heller på relevante assosiasjoner aktørene imellom. I studier må disse derfor sees i sin brukskontekst, hvor en klarer å unngå klare skiller mellom dikotomier som menneskelig:ikke-menneskelig::ekte:falsk::teori:praksis (Langstrup & Vikkelsø, 2014, s. 385).

Målet med teorien er å kunne avdekke hva som skjer, hvordan det skjer og hvem som er involvert i det som skjer. Slik kan ANT bidra til en forståelse av hvordan kunnskap, teknologi og fenomener oppstår, forstås og endres i en bredere kulturell kontekst (Latour, 1987, s. 145-146). Analyseverktøyene i KUBA forstås her som teknologi, som gjennom samspill med analytikeren leder frem kunnskap om kriminalitetsutfordringer. I en slik strategi vil kunnskapen som produseres studeres, og bekreftes i en relasjonell praksis (Lien, Nustad & Ween, 2012, s. 217). ANT stiller en bred begrepsmessig verktøykasse til rådighet for å undersøke nettverkene empirisk, hvor ambisjonen er å forstå dannelsen av kunnskap og produkter i KUBA. Det muliggjør en empirinær analyse, hvor jeg vil anvende begreper som har vært meningsfulle ut ifra min erkjenneleseinteresse. Det følgende vil derfor redegjøre for begrepene: *den sorte boks*, *inskripsjoner* og *transkripsjoner*. Sammen vil de anvendes som en analytisk strategi for å trekke frem sentrale funn i empirien og undersøke disse nærmere.

3.2.1 Den sorte boksen

De sorte boksene innenfor ANT er en betegnelse for «etablerte» fakta, som en i det dagligdage gjerne ikke ville stilt noen spørsmål ved. Ofte ville det vært forklart som vanlig kunnskap, og Latour beskriver det som: «that which no longer needs to be reconsidered, those things whose

content have become a matter of indifference. The more element one can place in black boxes – modes of thoughts, habits, forces, and objects – the broader the construction can raise” (Latour, 1981, s. 285). De sorte boksene er med andre ord med på å forenkle forståelsen av den sosiale verden og oversettelsene som foregår bak.

I ANT søkes det å forstå det sosiale faktiske ved å ta den sorte boksen fra hverandre, og undersøke aktørene og nettverkene som opptrer her (Latour, 1999, s. 18). Boksen representerer prosesser som leder fra *input* til *output*, og fungerer som en metafor for hendelsesforløpet mellom aktører i et kunnskapsdannende nettverk. Metaforen tegner et bilde av hvordan et verktøy håndterer informasjon som kommer inn (*input*), prosesserer den og sender informasjonen ut igjen (*output*) (Latour, 1999, s. 18). I lys av oppgavens empiri, vil arbeidsprosessen og verktøyene til etterretningsanalytikerne i KUBA ved politienheten studeres som en sort boks. Gundhus (2009) beskriver hvordan informasjon og teknologier kan betraktes som nøkler i arbeidet med å avdekke hvor man skal intervensere for å avverge mulige risikoer eller trusler (s. 25). Etterretningsanalytikerne er mottakere av ulike informasjonskilder som gjenkjennes om *input*, behandler og fortolker denne, som igjen kommer ut i form av ny *output*. Analysen vil se nærmere på *output* i form av kriminalitetsforebyggende tiltak, etterretningsprodukter, handlingsvalg, situasjonsbilder etc. *Input* vil studeres som de ulike kildene som ligger til grunn for kunnskapsutviklingen i KUBA. Her foregår det ulike prosesser med ulike aktører som til sammen danner analysen av en mulig risikofaktor. For å forstå praksisen, vil jeg studere veien som leder frem hit ved å se på hvordan de ulike aktørene virker inn på hverandre (Latour, 1987).

3.2.2 Inskripsjoner

Inskripsjoner skrives inn i gjenstander slik at de får bestemte formål eller brukes på bestemte måter (Hagen og Rudningen, 2012, s. 274). Begrepet er nyttig da det gir forståelser av styring – både i og av en virksomhet. Latour (1990) bruker en hotellnøkkel for å eksemplifisere virkningen inskripsjoner kan gi. En hotellnøkkel gjøres tyngre og større for at gjester ikke skal glemme å levere den tilbake. Ved at inskripsjonen forsterkes vil det føre til at gjestene ikke tar nøkkelen med seg når de går (Latour, 1990, s. 104). Den gis en egenskap som fører til endring i hvordan andre aktører i nettverket oppfatter den, og brukes som et middel for å styre adferd.

Studien vil se på hvordan inskripsjonen kommer til uttrykk i analyseverktøy og kriminalitetsforebyggende tiltak, ved å se på hva det er som former og betinger kunnskapsutviklingen ved politienheten. Det blir derfor relevant å se på hva inskripsjonene er og hvor de kommer fra.

Graden av styrken på inskripsjonen, om den er svak eller sterk, vil kunne synliggjøre de politiansattes handlingsrom og åpne opp for å se om deres skjønnsutøvelse i praksis oppleves som innskrenket eller styrt (Hagen og Rudningen, 2012, s. 276).

3.2.3 Translasjoner

Et siste begrep jeg vil trekke på fra ANT, er translasjoner. Begrepet trekker på Latours teoretisering over kompleksiteten i vekselspillet mellom forskning og bruken av forskning (Latour, 1987, 2004). Translasjonene henger tett sammen med inskripsjonene, og skaper homogenitet og konvergens ved at mening bygges inn i teknologier og verktøy (Callon 1986). I hotellnøkkeleksempelen til Latour, kan translasjonen forklare prosessen hvor den hotellansatte overgir ansvaret til nøkkelens utseende. Oversettelsen danner et nettverk som skaper større enheter som kan bestå over tid. Slik gjør begrepet seg gjeldende i forståelsen av kunnskapsoverføringen mellom en utvikler og en utøver (Latour, 1987, 2004). Begrepet åpner opp for å studere interaksjonen mellom de som innhenter kunnskap, de som gjennomarbeider og produserer kunnskap, og helt til de som anvender kunnskapsproduktene i praksisfeltet. I KUBA vil det studeres ved å se på veien fra etterretningsanalytikernes produkter og overføringer til faktisk patruljearbeid etc. Translasjonene åpner opp for å studere hva som skjer i den sorte boksen. Men for å kunne studere og forstå hvorfor politiet gjør som de gjør, er vi også nødt til å ta med oss en forståelse av hvordan og hvorfor politiorganisasjonen er blitt som det er blitt.

3.3 Kultur i politiorganisasjonen

For å belyse og forstå kompleksiteten og variasjonene som finnes innad i en politiorganisasjon, vil jeg trekke på Janet Chans (2005) bidrag gjennom hennes artikkel «*How to change police culture?*». Teksten gir en god introduksjon i forsøket på å forstå samspillet ved en politienhet. Her beskrives kultur ut ifra tre perspektiver, hvor hun ser på kultur som kunnskap, konstruksjon og relasjon.

3.3.1 Kunnskapen

De teoretiske perspektivene Chan introduserer i sin artikkel, vil anvendes i analysen for å utfylle aktør-nettverksteoriens perspektiver på hvordan interaksjon og samhandling kan studeres i politikulturen. Chans første perspektiv trekkes frem for å belyse hvordan kulturer dannes i grupper, og ikke av individer alene (2005, s. 113). Kulturer, eller kognitive oppfatninger av virkeligheten, studeres som en sosial konstruksjon. I sin beskrivelse trekker hun på Sackmanns definisjon av kultur: «[...] den kollektive konstruksjon av den sosiale virkelighet» (Chan, 2005, s.

113). I definisjonen sees kultur på som alle former for delt kunnskap. Sackmann har gjennom sitt arbeid kategorisert kunnskapen i fire ulike dimensjoner, for å beskrive hvordan kunnskapen til den enkelte deles, innhentes, integreres og fortolkes i relasjon med andre. Kunnskapen kategoriseres i følgende dimensjoner:

<i>Dictionary knowledge</i>	Definisjoner på hendelser eller ting i organisasjonen
<i>Directory knowledge</i>	Beskrivelser av hvordan ting gjøres
<i>Recipe knowledge</i>	Beskrivelser av hvordan ting <i>bør</i> gjøres i ulike situasjoner
<i>Axiomatic knowledge</i>	En forståelse av hvorfor praktisering skjer på en gitt måte

(Chan, 2005, s. 113).

Sackmanns perspektiv er nyttig i forsøket på å studere ulike variasjoner mellom forskjellige grupper innad i politiorganisasjonen, fordelt i de ulike dimensjonene av kunnskap. En ledergruppe vil for eksempel ha en konsensus om hvorfor ting gjøres på en bestemt måte, men det betyr ikke nødvendigvis at øvrige ansatte i organisasjonen har den samme oppfattelsen av praksis. Ved identifisering av mulige utfordringer eller barrierer i arbeidet med KUBA vil perspektivet derfor anvendes i analysen av hvordan ulike opplevelser kan påvirke ulike aktørers translasjonsprosesser.

3.3.2 Konstruksjonen

Chans andre perspektiv tar utgangspunkt i at politibetjenten selv har en aktiv rolle i å forme kulturen i sitt miljø, og at denne ikke formes gjennom regelstyring alene. Her trekker hun på Shearing og Ericson (1991) for å underbygge antakelsen, som beskriver kultur som en form for verktøysskrin for de politiansatte. En opplevd kunnskap benyttes av politibetjenten for å begrense et behov for mer informasjon. Informasjon kategoriseres, og gjennom det dannes en forståelse av hvilke handlinger som er akseptert og ikke (Chan, 2005, s. 114). Etter en gitt tid innehar de ansatte også et repertoar som gir bedre dekning for å legitimere handlingene deres i praksisfeltet. Perspektivet gjør seg gjeldende i studiet av utøvelsen av politiskjønn i KUBA, og for å analysere de ulike kunnskapsforståelsene i praksis.

3.3.3 Relasjonene

Det tredje og siste perspektivet trekker på arbeidet til Pierre Bourdieu, som søker å forklare hvordan kulturer i utgangspunktet oppstår. Hans kjente begreper *felt* og *habitus* blir anvendt for

å studere dannelsen av en kultur. Et felt består av et sett med objektive, historiske relasjoner mellom posisjoner som er forankret i ulike former for makt (kapital). Habitus består av et sett med historiske relasjoner som er integrert i individet i form av mentale og fysiske (korporale) skjema av persepsjon, forståelse og handling (Chan, 2005, s. 114-115). Det trekkes på Bourdieu for å illustrere hvordan samfunnet omfattes av ulike autonome felt. Feltene defineres som sosiale tomrom, hvor ulike aktører forsøke å oppnå en kontroll – i kampen for kontroll formes også strukturen i feltet.

For politiet kan slike felt beskrives ut ifra historiske relasjoner mellom politiet selv og andre sosiale grupper, som igjen er forankret i regler og lover som kontrollerer politiets handlingsrom. Chan beskriver hvordan habitusbegrepet ligger tett opp mot det som beskrives som kulturell kunnskap. Det kan for eksempel tidligere vært beskrevet som politihistorier (Chan, 2005, s. 115). Nye virkelighetsoppfatninger skapes her ved at historier integreres og fortolkes. En slik oppfatning blir etter hvert omdannet til sannheter, hvor politiansatte ofte vil omtale det som «ferdigheter» eller «sunn fornuft» (Chan, 2005, s. 115). De blir en del av organisasjonens habitus – det tatt for gitt. Perspektivet beskriver en yrkeskultur gjennom sosial og kontekstuell påvirkning, som åpner for at det innenfor politiorganisasjonen eksisterer ulike typer yrkeskulturer. Chan argumenterer for dette da de politiansatte operer i ulike sett av felt og habitus, basert på sin organisatoriske plassering i etaten, og dette former kunnskapspraksisene.

3.4 Oppsummering

Kapittelet har redegjort for prosjektets teoretiske rammeverk som vil bidra til å analysere og drøfte de empiriske funnene og besvare oppgavens problemstillinger. De tre perspektivene på kultur vil innhentes i analysen for å studere hvordan de politiansatte utvikler ulike forståelsesrammer i det kunnskapsbaserte politiarbeidet, og i drøftingen av hvordan de opplever å jobbe kunnskapsbasert gjennom KUBA. Til sammen åpner de opp for å se en variasjon i yrkeskulturer, og vil derfor kunne bli et nyttig verktøy for å belyse de ulike rollene og posisjonene i informantgruppen, i deres representasjon fra ulike fagmiljøer. Samtidig bidrar ANT med direkte analytiske verktøy i håndteringen av politiets kunnskapsutvikling i KUBA. Perspektivene på kriminalitetskontroll plasserer studiens analyse i en bredere kriminologisk kontekst. Jeg vil her studere de bakenforliggende kontekster til de strukturelle endringene i politiorganisasjonen og deres yrkesutøvelse diskuteres i lys av de empiriske funn i analysen. Sett under ett vil alle bidragene gi et klarere innblikk i de ulike forståelsesrammene som ligger til grunn for

opplevelsene og holdningene til det kunnskapsbaserte politiarbeidet. I neste kapittel vil metoden og fremgangsmåte for studien fremlegges.

4 Metode

Kapittelet vil redegjøre for den metodiske tilnærmingen i studiet av det kunnskapsbaserte politiarbeidet og praktiseringen av metodikken. Herunder følger en beskrivelse av datamateriale oppgaven bygger på, og hvordan jeg har gått frem for å tilegne meg de empiriske dataene. Prosjektets metodiske opplegg er kvalitativt orientert gjennom semistrukturerte intervju gjennomført med politiansatte som er tilknyttet KUBA i sin arbeidshverdag. Deres innsikt og erfaringer fungerer som hovedkilden til informasjon i oppgaven. Kapittelet vil starte med å ta for seg intervju som metodeverktøy og redegjøre for bruken av casestudier i kvalitative undersøkelser. Deretter vil planleggingen og gjennomføringen av intervjuene beskrives, før oppgaven går inn i hvordan empirien er blitt behandlet og analysert – med utgangspunkt i studiets analytiske tilnærming. Avslutningsvis gis noen refleksjoner knyttet til prosjektets kvalitet i datamateriale og andre nødvendige etiske overveielser i kvalitativ forskning.

4.1 Intervju som metode

Datainnsamlingen baserer seg på intervju. Innenfor de kvantitative metodene vektlegges det å forklare et fenomen, mens en i de kvalitative metodene søker etter en forståelse av et fenomen (Tjora, 2012, s. 18). Prosjektet ønsker å oppnå en større innsikt i hvordan politiet driver det kunnskapsbaserte politiarbeidet og deres opplevelser av KUBA, og kvalitative metoder åpner opp for å utforske dette nærmere. Kvalitative intervjuer med politiansatte ble vurdert som det beste alternativet for å oppnå denne viten. Det ble ytterligere vurdert som spesielt godt egnet fordi informantenes egne tanker og erfaringer står sentralt for prosjektets forskningsspørsmål. Formålet var dermed å åpne opp for en bredere innsikt i den faktiske praktiseringen, og ikke bare slik den ser ut på papiret.

I løpet av datainnstillingsperioden er det blitt gjennomført totalt seks intervjuer, som har basert seg på uformelle intervjuformer (Grønmo, 2004). Prosjektet benytter seg av semistrukturerte intervju. Det innebærer at samtalen har en planlagt struktur, men likevel er åpen nok til å følge opp andre spørsmål og tankespor dersom det er naturlig. Et eksempel vil være hvis informantene selv tok opp emner de opplevde som sentrale for tematikken. En klar fordel ved å anvende en forholdsvis løs struktur i intervjuformen, er at en på denne måten får muligheten til å oppdage elementer ved fenomener en studerer som en selv ikke var klar over på forhånd. Det metodiske tilgangen kan dermed argumenteres for å gi en mer fyllestgjørende og dypere besvarelse av forskningsspørsmålene. Å holde seg til en struktur er allikevel viktig i et intervju med en gitt

tidsramme, og for å ha en rettesnor å arbeide etter ble det i forkant utviklet en intervjuguide. Guiden satte rammen for temaer som jeg fant særlig interessante for å belyse informantenes egne opplevelser, og utarbeidelsen av denne vil redegjøres for i det følgende.

4.1.1 Casestudie

Prosjektet baserer seg på en casestudie, hvor det empiriske materialet er hentet fra en politienhet fra ett av landets 12 politidistrikter. En casestudie kan defineres som en «detaljert og intensiv studie av en enkelt analyseenhet eller av noen få analyseenheter som sammenliknes» (Grønmo, 2004, s. 414). Det kan dermed forstås som en forskningsstrategi som setter fokus på et tydelig avgrenset forskningsobjekt, hvor analyseenheten ansees som vitenskapelig unik og interessant i seg selv.

Casen i denne studien er hvordan det kunnskapsbaserte politiarbeidet praktiseres og hvilken kunnskap som anvendes og anerkjennes i arbeidet ved politienheten. Prosjektet starter med et overordnet og bredt blikk på det generelle kunnskapsbaserte politiarbeidet, for deretter å gi inn i den lokale praktiseringen i ett politidistrikt. Formålet er å generere ny empirisk viten på feltet, hvor det arbeides ut ifra en teorifortolkende studie for å tilegne nye forståelser. I analysen vil den vitenskapelige tolkningen dermed har avsett i teoretisk viten. Det kan sees som en fortolkningsprosess i arbeidet mellom teorisetttet og studiens empiriske case i en slik metodisk tilnærming (Antoft og Salomonsen, 2012, s. 38). I arbeidet tar fortolkningen enten utgangspunkt i empiriske beskrivelser av casen eller en teoretisk viten som danner dette grunnlaget (Antoft og Salomonsen, 2012, s. 39).

4.1.2 Rekruttering og utvalg

Da studien er et samarbeidsprosjekt med forskningsprosjektet: Algoritmisk styring og politikkultur i endring ved UiO og OsloMet, ga det meg unike muligheter for tilgang til feltet. Forskningsprosjektet var allerede godkjent av NSD (Norsk senter for forskningsdata) da masterprosjektet startet opp. Det gjorde det dermed også ordensmessig i forbindelse med prosjektets korte tidsperspektiv, og at det allerede var i tråd med de norske forskningsetiske kravene til innhenting og behandling av datamateriale. Valg av politidistrikt er gjort på bakgrunn av prosjektleder Helene O. I. Gundhus sine kontakter i politidistriktene i forbindelse med egen datainnhenting. Min studie ble godkjent som et forprosjekt innenfor samme tematikkene.

Hvilke informanter som skal inviteres til samtale og utvalget av disse er en sentral oppgave, da det kan være med på påvirke kvaliteten på dataene som genereres (Zølner, Rasmussen og Hansen, 2007). Da det ble klart hvilket politidistrikt som skulle være senter for innsamlingen, bisto min veileder fra forskningsprosjektet i rekrutteringen av informanter gjennom hennes kontakter til ledelsen her. I forkant ble det utarbeidet et informasjonsskriv og samtykkeskjema som ble sendt til ledelsen. Slik fikk de muligheten til å ta stilling til studiets formål og de etiske forpliktelsene for deltakelse. Utvalget av informanter ble gjort i samråd med ledelsen ved politienheten, som strategisk valgte ut de informantene som både hadde anledning til å stille til intervju og god innsikt i prosjektets tematikk.

Det ble avtalt at et omfang på seks informanter var en god begrensing. Både med tanke på studiets omfang, men også tidsbegrensinger og hvor mange det reelt sett var behov for å intervju for å besvare oppgavens problemstillinger. Alle informantene er politiansatte som i sitt daglige virke jobber tett opp mot KUBA. Informantgruppen baserer seg på ansatte fra etterretning, forebygging, etterforskning og operativ tjeneste - og til sammen utgjør posisjonene de representerer en stor del av politienhetens kunnskapsbaserte politiarbeid. Alle informantene er utdannet politi, men er allikevel en sammensatt gruppe med ulike arbeidserfaringer. Noen har lang erfaring fra politiet, mens andre eksaminerte fra Politihøgskolen innenfor de siste fem årene. Det ga ulike variasjoner i hvilke erfaringer de hadde med det kunnskapsbaserte arbeidet gjennom både utdanning og politiyrket i praksis, og vil dermed kunne berike de empiriske funnene med forskjeller i opplevelser og holdninger til hva de ser på som kunnskap.

4.2 Gjennomføring av intervju

Følgende underkapittel vil gå nærmere inn i de metodiske forberedelsene i forkant av intervjuene, og starte med en redegjørelse for utformingen av intervjuguiden. Videre vil det gis en presentasjon av hvordan intervjusituasjonene utspilte seg. Overordnet vil det gis metodiske overveielser rundt bruken av semistrukturerte intervju i datainnhenting.

4.2.1 Intervjuguide

Det ble i forkant av intervjuene utarbeidet en intervjuguide, som utgjør intervjuets form som semistrukturert (Kvale & Brinkmann, 2017). Den inneholder overordnede temaer, med spesifikke spørsmål knyttet til hvert tema. I planleggingsprosessen av et kvalitativt forskningsprosjekt er utformingen av gode spørsmål et viktig ledd for å forsøke å innhente så godt datamateriale som mulig (Skilbrei, 2019, s. 154). Det innebærer å utforme spørsmål som gir anledning

for å være fleksibel overfor informantens utsagn (Thagaard, 2018, s. 95). Intervjuguiden består derfor av både overordnede spørsmål og underspørsmål enkelte steder. Guiden fungerte som et veiledende grep for å ikke avbryte tankeganger, og for å holde en naturlig flyt i samtalene - fremfor å danne et statisk oppsett for intervjuet (Weiss, 1994, s. 48). Det åpnet opp for en spontanitet, hvor jeg undervis fikk muligheten til å spørre inn til spesifikke aspekter ved ulike uttalelser jeg fant særlig interessant.

Intervjuguiden var ikke ment til å følges strengt, men heller sees som en rettesnor for samtalen. Semistrukturerte intervju betraktes for å være en fleksibel metode. Underveis i flere av intervjuene kom det frem informasjon som ikke var dekket av intervjuguiden min, men som likevel var av interesse for de overordnede problemstillingene. Spørsmålene i intervjuguiden ble derfor tilpasset temaene og svarene som ble tatt opp av informantene underveis. Jeg sørget for å gjøre meg godt kjent med spørsmålene og reflekterte over ønsket struktur for samtalen før møte med informantene. På den måten søkte jeg å være bedre forberedt dersom jeg ble nødt til å endre på rekkefølgen i intervjuguide og åpnet opp for eventuelle oppfølgingsspørsmål. God kjennskap gjorde det også lettere å veilede samtalen til ønsket fokus for intervjuet videre.

Overordnede temaer og sentrale spørsmål handlet om deres forståelse av kunnskap og hvordan de opplevde å jobbe kunnskapsbasert i sitt arbeid. Gjennom intervjuene ønsket jeg å opparbeide meg en innsikt i hvordan informantene forstår og praktiserer kunnskapsbasert politiarbeid. Refleksjonsspørsmål står i kjernen av intervjuene, hvor informantene inviteres til å gå i dybden på tema. Temaene i intervjuguiden var dermed kategorisert under: *kunnskap, verktøyene i KUBA, politiarbeidet i praksis, samarbeid med eksterne aktører og fordeler/utfordringer med arbeidsmetoden*. For å kvalitetssikre intervjuguiden foretok jeg meg et pilotintervju i forkant av intervjurundene. Slik fikk jeg testet spørsmålene i praksis og fikk innblikk i hvordan de ble stilt, samt mulige tolkninger eller misoppfattelser (Weiss, 1994, s. 48). Piloteringen åpnet opp for en korrigerende av eventuelt ledende eller for abstrakte spørsmål.

4.2.2 Intervjusituasjonen

Det ble tidlig avtalt at intervjuene skulle avholdes digitalt. Det skyldtes hovedsakelig effektivitetsårsaker, og var også uttrykt som et ønske fra ledelsen var politidistriktet. Digitale intervju kan gi både fordeler og ulemper i det empiriske materialet, da kvaliteten av data i stor grad avhenger av kommunikasjonen mellom informant og forsker. En essensiell refleksjon er derfor hvorvidt digitale intervju påvirker kontakten mellom intervjuobjekt og meg som intervjuer

(Grønmo, 2004). Digitale intervju kan fremstå som upersonlige og føre til at informanten ikke opparbeider samme tillit til forskeren basert på distanseringen samtalen over skjerm gir. Masterprosjektet gjennomføres rett etter gjenåpningen av samfunnet som følge av Covid-19 pandemien. Jeg vil derfor argumentere for at informantgruppen i løpet av de siste årene har opparbeidet seg gode erfaringer med, og blitt svært godt vant til, alternative digitale løsninger til fysiske møter. Min opplevelse var at de digitale intervjuene fungerte godt med en naturlig flyt i samtale, og at eventuelle barrierer med digitale samtaler er blitt brutt.

Vår kontaktperson ved politienheten sendte en oversikt over utvalgte informanter som ville delta i min studie. I forkant av intervjuene sendte jeg en personlig invitasjon på mail til hver deltaker hvor jeg takket for at de ville sette av tid til intervju, med vedlagt informasjonsskriv og samtykkeerklæring. Slik sikret jeg meg at de ikke opplyste taushetsbelagt informasjon og for at de kunne sette seg inn i hva det vil innebære å delta for den enkelte. Den samme informasjonen ble også gjentatt i samtalen før intervjuet startet, hvor det ble innhentet samtykke til deltakelse fra samtlige informanter. Før intervjuet startet ble det også tydeliggjort at opptak av samtalen var frivillig. Dersom det ikke var ønskelig, ville jeg heller ta detaljerte notater under selve intervjuet og skrive disse ut i etterkant for å danne et helhetlig sammendrag av samtalen. Det ble satt av mellom 45 min til 1 times intervju, og samtlige intervju holdt seg innenfor avsatt tid.

Alle intervjuene ble tatt opp på ekstern diktafon. I tillegg tok jeg korte notater under selve intervjuet. Ved bruk av lydopptak gir det en sikkerhet om at en får med seg hva som blir sagt, mens en samtidig kan konsentrere seg om informantene ved å opprettholde naturlig flyt og kommunikasjon, og be om utdypninger der det trengs (Tjora, 2017, s. 166). Ikke minst bidrar lydopptak til at informantene siteres korrekt i prosjektet. Under samtale forsøkte jeg mitt beste å fremstå nøytral til det som ble sagt. Samtidig forsøkte jeg å fremtre nysgjerrig og interessert, gjennom oppmuntrende signaler som nikk eller «jeg skjønner» og «mhm»-lyder. Slik forsøkte jeg å få informantene til å føle at jeg var til stede og engasjert i hva de fortalte. Det ble på den måten opparbeidet en tillit, hvor jeg ønsket å gjøre intervjusituasjonen komfortabel nok til at de ville åpne seg opp rundt tematikkene.

Til tross for at jeg har gjennomgått mye litteratur rundt politiet i forkant, ble jeg under samtale presentert for flere forkortelser jeg selv ikke kjente til fra før. Det var en utfordring jeg ikke på forhånd hadde forberedt meg på, selv om jeg er kjent med at politietaten operer med mange

forkortelser i sitt arbeid. Enkelte steder ble det dermed naturlige brudd i samtalen hvor jeg ble nødt til å spørre om en utdypning av begrepene, og for å forstå hvordan de kunne ha en direkte innvirkning på data. Det kan også ha innvirket på flyten i samtalen, men jeg vil likevel argumentere for at det er viktig at jeg som intervjuer forstår hva som blir formidlet underveis i intervjuet. Jeg erfarte også en stor forståelse for at jeg ikke var fullt ut oppdatert på deres institusjonelle språk.

4.3 Databehandling

I det følgende vil jeg redegjøre for hvordan jeg har gått frem i arbeidet med å behandle innsamlet datamateriale gjennom intervjurundene. Følgende vil gå nærmere inn på transkriberingsprosessen, før den analytiske strategien i studiet presenteres.

4.3.1 Fra tale til tekst

I etterkant av intervjuene ble det gjennomført en fullstendig transkribering av opptakene. Transkripsjoner er «oversettelser fra talespråk til skriftspråk, der konstruksjonene underveis krever en rekke vurderinger og beslutninger» (Kvale og Brinkmann, 2017, s. 205). Opptak av videosamtaler gir gjerne en dårligere lyd kvalitet enn ved fysisk tilstedeværelse (Kvale & Brinkmann, 2017, s. 20). Det ble det også i mitt tilfelle, og ble avgjørende for hvor mye tid jeg ble nødt til å bruke på transkriberingen på grunn av flere stopp og tilbake-spoling i opptakene. Til transkripsjonene brukte jeg transkriberingsprogrammet F4, som var et nyttig verktøy hvor jeg selv kunne justere hastigheten på lydfilen basert på opptakets kvalitet og med enkle tastetrykk for å kunne hoppe frem og tilbake i samtalen.

I transkriberingen hadde jeg et bevisst forhold til å bevare informantenes holdninger og synspunkter etter beste evne. Lydfilene ble skrevet ordrett ut. Transkriberingene bærer dermed et muntlig preg som øker sjansen for at utsagnets tolkningsalternativer ikke går tapt (Kvale og Brinkmann, 2017, s. 210). For å styrke informantenes anonymitet og unngå eventuelle gjenkjennbare karakteristikk, ble alle intervjuene transkribert til bokmål. Eventuelle diskursmarkører eller utfyllingsuttrykk som ofte ble gjentatt er også redusert, som for eksempel «liksom», «på en måte» eller «ikke sant». Utelatelsen, eller omskrivingen, betraktes ikke som betydningsfull for analysesprosessen da det argumenteres for at detaljformen avhenger av undersøkelsen formål (Kvale & Brinkmann, 2017, s. 210; Halvorsen, 2008, s. 167). Enkelte kontekstuelle trekk som «eh» eller «mm» i kontekster hvor det ikke opplevdes som relevant er ytterligere utelatt.

Det samme gjelder muntlig preg som toneleie og ironi, som er vanskelig å gjengi i skriftlig form. Ord og lyder jeg selv har uttrykt for å vise bekræftelse eller nysgjerrighet er også minimert.

I transkriberingsprosessen opplevde jeg å bli oppmerksom på nye perspektiver og deler av intervjuene jeg tidligere ikke hadde tenkt nevneverdig over. Ved å selv gjennomføre transkriberingen av materiale, ga meg muligheten til å komme enda tettere på tematikker og eksempler enn hva en gikk ut med fra intervjusituasjonen alene. I transkriberingsprosessen skrev jeg ned tanker til kodninger og kategoriseringer. Det ga meg muligheten til å lære mine empiriske data enda bedre å kjenne, som i sin tur ga en god start på den videre analytiske prosessen av data-materialet.

4.3.2 Analytisk tilnærming

Følgende vil gi en innledning til hvordan forholdet mellom empiri og teori forstås i oppgaven og anvendes i analysen. Prosjektet vil gi en økt forståelse av hvordan politiet driver KUBA, og gjennom det gi en innsikt i ulike opplevelser av kunnskap og hvilke kilder de anvender i kunnskapsutviklingen. For å gjøre dette vil jeg benytte meg av en induktiv forskningsstrategi, en analytisk metode drevet av empiri (Tjora, 2012, s. 223). Den induktive tilnæringsstrategien er åpen; det er få føringer som styrer informasjonen som innhentes, problemstillingen er ofte lite presis og prosjektet står uten klare hypoteser (Jacobsen, 2005, s. 127; Halvorsen, 2008, s. 128). Utgangspunktet var at oppgaven vil være særlig empiribasert og eksplorerende – hvor en induktiv tilnærming ofte anvendes i forskning som er nettopp dette. Samtidig som oppgaven vil bære et preg av en induktiv tilnærming, vil jeg også ta i bruk en deduktiv strategi som analytisk fremgangsmåte. En slik tilnærming blir drevet av teori, og kan gjenkjennes blant annet gjennom at begrepene som blir knyttet til forskningsdataene er avledet fra en teori (Thagaard, 2018, s. 172).

I analysen av det empiriske materialet har jeg valgt å trekke på begreper fra særlig aktør-nettverksteori (ANT), som vil fungere som deskriptive og analytiske verktøy (Law, 2009, s. 142). ANT anvendes dermed som et teoretisk bidrag til analysen, snarere enn et metodisk utgangspunkt. Et ønske i studiet er å koble de empiriske funnene opp mot teoretiske perspektiver, uten å miste nærheten til empirien og det praktiske arbeidet informantene gjør. I analysen vil jeg derfor studere hvordan prosesser i det analytiske arbeidet i KUBA kan forstås som *input* og *output* i en sort boks. Slik vil jeg analysere prosessen fra en fenomenforståelse eller kriminalitetstrend blir kjent for politiet, til det innføres kriminalitetsforebyggende tiltak for å

imøtekomme denne. Kunnskapsoverføringen fra generert viten til implementeringen av kriminalitetsforebyggende tiltak vil også analysere i lys av ANT.

Skjæringspunktet mellom en induktiv og en deduktiv metode kalles abduksjon. I en abduktiv tilnærming bidrar analysen til en videreutvikling av teoretiske perspektiver, samtidig som teorier kan utvikle vår forståelse av de empiriske dataene (Thagaard, 2018, s. 184). Den abduktive tilnærmingen beskrives som en kontinuerlig prosess, hvor overganger mellom analyse av dataene, inspirasjon fra teoretiske rammeverk og utvikling av nye perspektiver bidrar til å styrke analysen (Mason, 2018, s. 228). Jeg ser for meg at dette vil være beskrivende for min analysestrategi, hvor teoretiske perspektiver utvikler min empiri samtidig som datamaterialet bidrar til sammensetning av teoretiske retninger jeg vil anvende for å svare på problemstillingene.

Variasjonen i informantgruppen åpnet opp for ulike interessante innfallsvinkler i diskusjonen av de ulike opplevelsene av KUBA. Sitatene fra intervjuene vil trekkes inn for å underbygge argumentasjon, og ikke som bevis for at analysen er korrekt (Gundhus, 2009, s. 48). Utgangspunktet i intervjuene var at de selv skulle få være med til å legge føringen for hvor fokuset skulle ligge i samtalen, for å sikre at det de selv anså som relevant og vesentlig fikk komme frem. Jeg forsøkte også å ta hensyn til den varierende detaljkunnskapen hver og en har på sitt primærområde. Som et resultat ble det i enkelte samtaler trukket tydelige skiller for hvilke aspekter ved det kunnskapsbaserte politiarbeid man konkret snakket om der og da, mens det i andre samtaler ble snakket om et kunnskapsbasert politiarbeid på et mer abstrakt nivå. Begge innsikter har resultert i nyttig informasjon. Analysen vil presisere hvor fokuset ligger – både for å belyse hvor i organisasjonen informanten er plassert og tydeliggjør hva som diskuteres.

4.3.3 Tematisk analyse og kodning av data

Fra jeg gikk inn i prosjektet har det foregått en tankeprosess som har drevet min forståelse av feltet og empirien. Som skrevet i redegjørelsen av intervjusituasjonen og transkriberingsprosessen, startet jeg allerede her med å notere ideer og inntrykk ved datamaterialet. I arbeidet med å analysere intervjumaterialet har jeg benyttet meg av en tematisk analyse (Braun and Clarke, 2006; Nowell et al., 2017). Da intervjuene var transkribert, gjennomførte jeg en induktiv tematisk kodning. Her leste jeg igjennom hvert enkelt intervju, hvor jeg skrev temabaserte sammendrag underveis. Slik opparbeidet jeg meg en kjennskap til innholdet og det ble tydeligere hvilke tematikker som hadde vært viktig i hvert enkeltstående intervju og hvilke som var felles for flere.

I neste steg identifiserte jeg og utviklet mer overordnede kodinger og temaer som kom til uttrykk, noe som involverer tolkninger og kategoriseringer av temaene på tvers av datasettet. Det antas at et tema fanger opp noe vesentlig med materialet, men det som forstås som et tema er ikke nødvendigvis noe som kan måles kvantitativt, men snarere handler det om utbredelsen (Braun & Clarke, 2006). En slik form for analyse kan være empirinær i den forstand at de analytiske kategoriene og temaene utvikles og identifiseres induktivt fra datamaterialet (Corbin and Strauss, 2015). Det er likevel viktig å påpeke at analysen og de overordnede temaene også påvirkes av min eksisterende kjennskap til forskningslitteraturen, særlig omkring kunnskapsbasert politiarbeid og kunnskapsbegrepet. For å kode det transkriberte materialet brukte jeg NVivo, et analyseverktøy for koding av datamateriale. Programmet gjør det mulig å systematisk knytte empiri opp mot ulike begreper og kategorier, og på den måten kartlegge variasjoner og mønstre som går igjen for å besvare problemstillingen (Weiss, 1994, s. 154; Skilbrei, 2019, s. 183). Og slik kan en se etter konkrete svar i de generelle temaene som blir identifisert (Johannessen, Rafoss og Rasmussen, 2020, s. 279).

En innvending til den tematisk analyse kan være at den i mindre grad ivaretar et helhetlig perspektiv (Thagaard, 2009, s. 172). Når en deler transkripsjonene opp i utsnitt fra forskjellige informanter og sammenligner de på tvers, blir tekstbitene dratt ut fra sin opprinnelige sammenheng. I søken etter å oppnå reliable analyser, er vi avhengig av at empiriske data fra informantene består av detaljerte og utfyllende beskrivelser. Som Thagaard (2018) presiserer, er det derfor viktig at en har i mente å forsøke å bevare informantens berettigelser i den kontekst de er sagt i (s. 172).

4.4 Datakvalitet

Ved å gi en refleksjon over egen analyse av datamaterialet, er forsøket å gi en innsikt i hvordan beslutningsprosesser har påvirket valg i prosjektfasen. Jeg ønsker å gi en innsikt i hvordan, og med hvilke formål, data er blitt analysert. På den måten kan prosjektet lettere evalueres – og ikke minst øker det sannsynligheten for at andre vil ønske å gjøre sammenlignbare studier eller fremme relaterte prosjekter i fremtiden (Braun og Clarke, 2016, s. 80).

Herunder er kvalitetssikring av datamaterialet en viktig prosess. All informasjon avhenger av kontekst, og den jeg tilegner meg vil ha blitt formet av intervjusituasjonen (Weiss, 1994, s. 149). Jeg brukte derfor god tid på å utvikle intervjuguiden med det teoretiske rammeverket i

mente. Under intervjuene forsøkte jeg å være tydelig og åpen, og ha en transparent rolle som intervjuer. Prosjektets reliabilitet måler påliteligheten til materialet; om det er en logisk sammenheng mellom det man ønsker å finne svar på og prosjektets utforming og funn. Her kan forutinntatt kunnskap og forståelse av studiefeltet påvirke prosjektets pålitelighet. Det er derfor vanskelig å si sikkert om en annen forsker ville kommet til andre resultater i møte med det samme feltet. Samtaler basert på en tematisk intervjuguide, ga informantene anledning til å snakke fritt og ta opp det de selv synes var viktig. Jeg opplevde også variasjoner i informantenes svar basert på åpne spørsmål. Det er med til å styrke studiets pålitelighet, og en kan anta at en ny studie med samme tematiske strategi ville kunne resultere i liknende svar fra informantgruppen.

Gyldighet, eller validitet, knyttes til tolkning av data og måler om innhentet materiale kan svare på målsettingen for studiet (Thagaard, 2009; Tjora, 2012, s. 206). Validiteten kan deles i to; intern og ekstern. Den interne validiteten omhandler forskerens troverdighet, og om konklusjonene som trekkes er støttet av datagrunnlaget (Skilbrei, 2019, s. 88). For å sikre den interne validiteten, evaluerte jeg temaene og spørsmålene underveis i intervjurundene. Den eksterne validiteten omfatter oppgavens overførbarhet, som vil si om resultatene i studien og kunnskapen som produseres har gyldighet sammenlignet med andre fenomener (Skilbrei, 2019, s. 88). Informantene i studiet er kvalifiserte til å gi god innsikt i et kunnskapsbasert politiarbeid, og KUBA spesielt, men de kan ikke fungere som representanter for hele dette fagfeltet. Hensikten med studiet er derfor ikke å forklare, men heller å gi en økt forståelse av det kunnskapsbaserte politiarbeidet og hvordan arbeidet drives gjennom KUBA.

Casestudier kan kritiseres for deres generaliserbarhet da statistisk generaliserbarhet ikke er reelt med så få enheter i studien (Yin, 2009). Det blir vanskelig å generalisere til en populasjon – men det er hverken formålet eller ønsket med studien. Det argumenteres likevel for at de utfordringer og prosesser som min informantgruppe formidlet gjennom sine erfaringer med KUBA, kan forventes å kunne overføres til beslektede tilfeller og belyse viktige aspekter ved kunnskapsutviklinger her. Mer generelle spørsmål ved arbeidsmetoden kan derfor tenkes å være overførbare. Det kan sees i lys av prosjektets søken etter å danne en konseptuell og teoretisk generalisering, fremfor en generell generalisering. Med det menes det at bruken av teorier og konsepter kan vise seg å være relevant for beslektede tilfeller enn akkurat det undersøkte i studien (Tjora, 2012, s. 215).

4.5 Etiske hensyn

I forkant av intervjuene ble informantene informert om prosjektets formål og hovedtrekkene i forskningsdesignet – et såkalt informert samtykke (Kvale og Brinkmann, 2017, s. 104). Et samtykke er kun gyldig hvis det kan dokumenteres - skriftlig eller muntlig (NSD, 2021). Da jeg kun gjennomførte digitale intervju ble samtykkeerklæringen lest opp av meg som intervjuer, hvorpå informantene samtykket og ga sitt fulle navn. Det muntlige samtykket ble dermed dokumentert i lydopptakene fra intervjuene. I samråd med forskningsprosjektet: Algoritmisk styring og politikultur i endring, ble det bestemt at informantens navn og ansettelsessted skulle anonymiseres. Deres profesjon og avdeling i politiet er derfor alt som skal kunne utledes av datamaterialet i prosjektet. Det vil ikke tilkjennegis hvilket politidistrikt de politiansatte arbeider ved, utover at de alle jobber ved ett av landets 12 politidistrikt. Foranstaltningene er tatt med bakgrunn i at informantene skal kunne uttrykke seg fritt i samtalen, og fordi intervjuerpersonens fortrolighet skal beskyttes (Kvale og Brinkmann, 2017, s. 108).

Prosjektet har ingen formål å samle inn personopplysninger, slik at personidentifiserbare opplysninger er blitt begrenset. Heller ikke under datainnsamlingen er det blitt notert noen direkte eller indirekte personopplysninger om tredjeparter. Det kan naturlig nok innvendes at det reises en utfordring her knyttet til ansatte som jobber med KUBA i det aktuelle politidistriktet, da det er noe avgrenset felt med tanke på aktørene som er involvert og deres kjennskap til hverandre. Det har vært svært viktig for meg å ivareta anonymiteten til informantene. Anonymiseringen har tatt form i transkriberingen, ved å fjerne opprinnelige navn og bytte ut med pseudonym. De seks informantene vil dermed gjengis med hver sin bokstav fra A-F. Ved anonymisering fjerner man fokus fra den enkelte person og ser i stedet informasjonene om denne personen som viktige for å oppnå generalisert viten om fenomenet. I det ligger det en hårfin balanse mellom å maksimere beskyttelsen av informantenes identitet, mens en samtidig bibeholder dataens verdi og integritet (Bengtsson og Mølholt, 2020, s. 193-194).

General Data Protection Regulation (GDPR) sine personvernregler stiller særskilte krav til datahåndteringen. For å sikre meg en god håndtering, har jeg hatt en konkret plan over hvordan data skulle innhentes, behandles og oppbevares. Jeg er også bevisst på håndteringen av data når prosjektet er ferdig (Bengtsson og Mølholt, 2020, s. 194). Samtykkeerklæringen gir utfyllende informasjon om hva det vil si å delta, basert på frivillig deltakelse (AAU, 2021, a). Kravet om informert samtykke innebærer informantens rett til å kunne trekke seg og gir en garanti for konfidensialitet. Data ble innhentet på ekstern diktafon, og oppbevart på en kryptert og ekstern

lagringsenhet, hvor et informert samtykke her gir hjemmelsgrunnlag for å kunne behandle opplysningene (AAU, 2021, a). Etter at formålet til datalagringen er tjent, vil alle lydopptak slettes. Inntil den tid er det mitt ansvar å sikre at opplysninger er lagret korrekt og være oppmerksom på når jeg ikke lenger har retten til oppbevaring (AAU, 2021, b).

5 Analyse

Oppgaven har presentert ulike aspekter ved det kunnskapsbaserte politiarbeidet, samt kontekstualisert hvorfor tema er aktuelt, og det er på tide å rette blikket mot studiens empiriske grunnlag. Informantenes erfaringer med KUBA vil i det følgende analyseres og drøftes for å belyse innfallsvinkler og besvare oppgavens problemstillinger. Med bakgrunn i de politiansattes beretninger, vil jeg analysere hvordan de driver det kunnskapsbaserte politiarbeidet, hvilke kilder som anvendes og deres opplevelser av KUBA som arbeidsmetodikk. Informantgruppen har ulike faglige roller i sin arbeidshverdag, og fungerer som ledere på ulike nivå innenfor avdelingene for etterretning, etterforskning, forebyggende og den operative tjenesten. Til sammen inngår de alle som en del av den geografiske driftsenhetens kunnskapsbaserte politiarbeid, og vil belyse ulike aspekter ved kunnskapsutviklingen her. De ulike innfallsvinklene vil anvendes aktivt i drøftingen av politiarbeidet, både for å belyse utøvelsen av politiskjønn i lys av en kunnskapsbasert praksis og for å analysere ulike forståelser av kunnskapsbegrepet.

Kapittelet vil starte med en analyse av hvordan kunnskapsutviklingen drives gjennom KUBA ved politienheten. Herunder vil jeg redegjøre for kunnskapsinnhenting og - delingen, samt gi en drøfting av de identifiserte kildene og verktøyene som ligger til grunn for generering av kriminalitetsforebyggende tiltak ved bruk av arbeidsmetoden. Politiets håndtering av potensielle trusler eller mulige risikofaktorer basert på utarbeidelsen av de ulike tiltakene, vil drøftes med et blikk på politiets overordnede primærstrategi gjennom forebygging. Analysen vil i sin andre hoveddel analysere de overordnede opplevelsene av arbeidsmetodikken som ble avdekket i samtalene, hvor jeg vil drøfte de ulike forståelsene av kunnskap. Herunder vil både forståelsen av kunnskapsbegrepet og av en kunnskapsbasert praksis bli analysert. Funnene i det empiriske materialet etablerer en kontekst for drøfting av ulike utfordringer og fordeler i det kunnskapsbaserte politiarbeidet. De analytiske funnene fra intervjuene med informantene brakte frem en rekke interessante synspunkter og innfallsvinkler på KUBA som arbeidsmetode, som leder kapittelet opp til en oppsamlende diskusjon av hovedfunnene i studien.

5.1 Kunnskapsutviklingen i KUBA

Det finnes mange konkrete og overordnede retningslinjer for hvordan politiet skal utøve sin yrkespraksis, og hvordan de skal håndtere samfunnsoppdraget beskrevet i Politiloven § 1: «Politiet skal gjennom forebyggende, håndhevende og hjelpende virksomhet være et ledd i samfunnets samlede innsats for å fremme og befeste borgernes rettsikkerhet, trygghet og

alminnelige velferd for øvrig» (Politoloven, 1995, § 1). De ulike retningslinjene gir et utgangspunkt for å forstå hvorfor politiet gjør som de gjør, og hvordan dette arbeidet skal gjennomføres (Finstad, 2018, s. 15). Kriminalitetsforebygging som politiets primærstrategi er et slikt eksempel. Forebygging handler om å være i forkant og kunne forhindre at uønskede hendelser får skjje (Lie, 2011, s. 21). Formålet med implementering av KUBA som arbeidsmetodikk er å forebygge fremtidig kriminalitet. Gjennom KUBA arbeider politiet med å forutse realistiske framtidsscenarioer, og en rekke prosesser og aktører samhandler i dette nettverket for å sammenstille kunnskap og informasjon.

I intervjuene var jeg opptatt av å få en økt innsikt i hva de politiansatte gjør når de jobber kunnskapsbasert gjennom KUBA. Et overordnet funn i datamaterialet baserer seg på den oppfatning om at det kunnskapsbaserte politiarbeidet ikke skiller seg fra hvordan et etterretningsstyrt politi ser ut, og at det ved politienheten praktiseres på samme måte. For å nærmere kunne analysere dette, blir kunnskapskildene som ligger til grunn for de kriminalitetsforebyggende tiltakene i KUBA et viktig utgangspunkt – for hva baserer egentlig genereringen av disse seg på? Informantene forteller hvordan det etter implementeringen av KUBA ved den geografiske driftsenheten ble fastlagt en møtstruktur for å føre dette arbeidet. Én gang i uken møtes de politiansatte fra de forskjellige fagmiljøene, hvor fokuset er å utarbeide kriminalitetsforebyggende tiltak. Alle informantene jeg har intervjuet var deltakende på sitt nivå, og fungerer som representanter for sine arbeidskollegaer fra de ulike fagmiljøene i politiorganisasjonen.

Møtet ble gjennomgående i intervjuene referert til som «tiltaksmøtet». De politiansatte samles her for å diskutere hvordan de kan imøtekomme ulike problemstillinger. En informant forklarer hvordan utgangspunktet for informasjonen som diskuteres i tiltaksmøtet baseres på etterretningsfunksjonens produkter. Før hvert tiltaksmøte legges informasjonen fram i form av en etterretningsbrief: «[...] *det er ting som blir tatt med i den briefingen som presenteres, og så kan vi ta det opp på tiltaksmøtet og så setter vi inn tiltak mot det*» (Informant B). Etterretningsbriefingen fremgår på den måten at ansatte fra etterretningsavdelingen presenterer analyser i form av PowerPoint-slides og etterretningsrapporter. Etterretningsproduktene forsøker å gjengi et situasjonsbilde av de rådende kriminalitetstrender og/eller personer som den siste tiden har vekket politiets interesse. En informant ved etterretningsavdelingen utdyper arbeidsprosessen sin, og sier:

[...] hovedoppgaven er å gi hjelp og støtte til ledelsen som skal bestemme hvor alle ressurser skal gå. Og å gjøre vurderinger, se sammenhenger og presentere dette. Sånn at hele kriminalitetsoversikten ender mer forståelig. Også er jobben min til en viss grad å forklare hvorfor det skjer. Og det er jo en utfordring, for det er jo ikke hver gang vi vet det. [...] Hovedoppgaven er å gi resten av de som jobber i politiet litt oversikt og forståelse. Og også forstå det selv (Informant F)

Samtlige av de seks informantene ga rike beskrivelser av hvordan etterretningsmedarbeiderne, gjennom bruk av sine analyseverktøy og fenomenforståelser, danner en oversikt over foreliggende trusler og risikoer ved å strukturere informasjon om ulike saksforhold. En informant fra etterforskningsavdelingen tydeliggjør ytterligere denne funksjonen, og sier: «*Grunnlaget for beslutningene og tiltakene er det arbeidet som etterretning gjør opp mot de opplysningen som allerede ligger der - eller som kommer inn. De former en retning for hva vi tar fatt i og ikke med hva de fører oss med*» (Informant A). Beskrivelsene av etterretningsbriefingen og tiltaksmøtet ble viktige for forståelsen av kunnskapsutvikling i KUBA for å forstå hva politiet baserer de kriminalitetsforebyggende tiltakene på og hvordan kunnskapen flyter i nettverket her.

Etterretningsanalysene og -produktene de fremstiller gjennom sitt arbeid, er kunnskapen om den risikovurdering som foreligger i en konkret sak. Slik etableres det en kontekst for hva som blir gjenstand for diskusjon i tiltaksmøtet. Etterretningsanalytikerens arbeid kan forstås som å være både kunnskapsbasert og kunnskapsproduserende. Det er analysearbeidet til etterretningsmedarbeiderne som i KUBA kan studeres som den sorte boksen, som beskrevet i kapittel 3.2.1. Den sorte etterretningsanalyse-boksen representerer her prosessen som leder fra *input* til *output*, og illustrerer en metafor av hendelsesforløpet mellom de ulike aktørene i det kunnskapsdannende nettverket. Deres funksjon vil ytterligere sette inskripsjon og translasjon begrepene hentet fra aktør-nettverksteorien i spill. Overstående sitat fra Informant F beskriver hvordan hovedoppgavene i etterretningsavdelingen er å gi de øvrige ansatte i politiet en økt oversikt og forståelse, som peker mot forståelsen av hvordan teknologiske analyseverktøy er med på å forme og betinge kunnskapspraktiseringen i overføringen av informasjon. Men før analysen ser på hvordan dette utspiller seg ved politienheten, vil følgende avsnitt ta en nærmere titt på hvilken *input* som kan identifiseres i den sorte etterretningsanalyse-boksen.

5.1.1 Kildene til kunnskap

Ved å kaste et nærmere blikk på etterretningsfunksjonens utøvende rolle i tiltaksmøtene, åpner det opp for å forstå hvordan meningsdannelse i kunnskapen oppstår ved politienheten. Når samtlige informanter gir uttrykk for at tiltaksmøtene i utbredt grad baserer seg på informasjon fra etterretningsbrifingen, blir kildene i dette arbeidet derfor et viktige analytiske funn. Alle i informantgruppen viste til etterretningsregisteret Indicia som et svært viktig verktøy i denne sammenheng. Indicia er i norsk politi et etterretningsregister, med det formål om å «samle informasjon for å forebygge kriminalitet, å avdekke og stanse lovbrudd, og ivareta den enkeltes sikkerhet» (§ 47 – 1 Politiregisterforskriften, 2013). Basert på intervjumaterialet, later det til at etterretningsanalytikernes analyser og produkter primært hviler på informasjon fra etterretningsregisteret: «[...] det baserer seg på all den kunnskapen vi samler inn ute» (Informant E). Gjennom arbeidsmetoden KUBA kan informasjonen fra Indicia analyseres som den primære kilden for *input* til i den sorte etterretningsanalyse-boksen. En informant fra den operative tjenesten beskriver bruken av Indicia på følgende måte:

Der er det meningen at alle skal legge inn informasjon, og det er også det som brukes som grunnlag for etterretningsbrifingen. Det er jo det som er hele greia med KUBA - det er en rundgang på en måte, hvor det som danner grunnlaget for hva vi skal prioritere, det baserer seg på all den kunnskapen vi samler inn ute. Alt det vi kommer til kjennskap om ute i vår kontakt [...] med mennesker ute i samfunnet vårt (Informant E)

Informantene identifiserte flere ulike utfordringer ved bruken av Indicia som primær – og ofte eneste – kilde i det kunnskapsbaserte politiarbeidet. En utfordring samtlige informanter trakk frem, kan illustreres i et sitat fra Informant D fra den operative tjenesten: «[...] kjører vi bare på et område, så er det akkurat der vi får informasjon inn. Så er det kanskje det som er med på å generere nye tiltak neste gang på grunn av at det er det som står i vårt etterretningsregister». Informanten tegner et bilde av hvordan genereringen av tiltak baserer seg på informasjon som er rapportert inn gjennom etterretningsregisteret. De politiansatte var opptatt av å formidle denne svakheten i systemet, og alle reflekterte rundt hvordan Indicia som en kilde til informasjon aldri kan bli bedre enn den informasjonen som faktisk rapporteres inn. Videre gir informantene uttrykk for hvordan informasjonen i registeret er med på å forme arbeidspraksis. Informant D belyser dette ytterligere med et empirisk eksempel:

[...] da kan det være etterretning registrerer at nå er det kommet veldig mange anmeldelser fra båtkontoret fra en båthavn, for eksempel. Og hvis de da fanger opp det, da er det ting som blir tatt med i etterretningsbreifingen som kommer. Så kan vi ta det opp på tiltaksmøtet, og så setter vi inn tiltak mot det. Da kan det være tiltak som kommer opp ut ifra at de har registrert at nå skjer det veldig mye innbrudd og det kommer mange anmeldelser fra det området. Så setter vi inn tiltak på at - ja, spesielt på natten i det tidspunktet ønsker vi å ha patrulje for å forebygge. Også blir det lagd oppdrag på det (Informant D)

Ved bruk av Indicia som teknologisk verktøy kan, kan eksempelet illustrere hvordan en *input* bygger på politibetjentes fortolkninger, som gjennom etterretningsanalysene omformes til en gitt *output*. Etterretningsmedarbeideren vil her gjøre vurderinger av materialet som ligger til grunn i registeret, og det kan argumenteres for å være en svakhet i meningsdannelsen som oppstår her. Informantene reflekterer over hvordan sammenstillingen av situasjonsbilder ikke nødvendigvis tegner et representativt bilde av de kriminalitetsutfordringene som råder i lokalmiljøet. Informant A fra etterforskningsmiljøet argumenterer for hvordan bruk av Indicia alene kan gi utslag i praksis: «[...] den etterretningsbriefingen – hvis det er sann at den skal stå og falle på det, så kan jo det gi et feil bilde av hva som egentlig er problemet».

De empiriske eksemplene gir uttrykk for at praksis i dag er at politiet skal bygge sitt kunnskapsbaserte arbeid på kunnskaper, som er utledet av informasjon fra egne etterretningsregistre. Det samme funnet gjorde Handegård og Berg (2020) i sin studie, hvor de stilte spørsmål ved om det i det kunnskapsbaserte politiarbeidet var kunnskap til å stole på (s. 52). Informant B fra forebyggende avdeling etterlyser bruk av øvrige kunnskapskilder i arbeidet, og en beskrivelse av informasjonshullet vedkommende opplever:

Vi har egentlig kun informasjon fra Indicia, som blir bearbeidet og behandlet av etterretning. Det blir for smalt. Jeg savner alle kildene i politiet. Også savner jeg ikke minst et enda større grunnlag fra kommunalt hold – altså hva er det de ser. Og jeg savner at vi faktisk og kan se på forskning. [...] Er det noen andre som har hatt lignende situasjoner, hva har de gjort, hva har funket der? I stedet for å måtte finne opp kruttet, rett og slett (Informant B)

Informanten argumenterer her for at informasjonsinnhenting i dag er «for smalt», ved at det kunnskapsbaserte politiarbeidet i dag ikke suppleres av kunnskap fra andre aktører. Vedkommende gir uttrykk for at etterretningsrapportene ikke er gode nok, og at informasjonen som anvendes baserer seg på et smalt kunnskapsgrunnlag. Det kan analyseres dit hen at til tross for et økt fokus på at politiet skal arbeide kunnskapsbasert, så har det ikke medført at det har kommet nye metoder inn for å inndra øvrige kunnskapskilder i politiets kunnskapsbaserte arbeid.

Da Indicia ikke kan bli bedre enn informasjonen som kommer inn, er informantene opptatt av å formidle hvordan den personavhengige bruken av registeret gir konsekvenser i praksis. En informant reflekterer rundt hvordan ulike forståelser av arbeidsverktøyet kan være årsaken for diversiteten i politiets innrapporteringer. En informant fra etterretningsmiljøet opplever at: « [...] *det handler om at de enten ikke forstår at de skal skrive – at dette er viktig å dele, og at man blir litt usikker på hvordan man skal skrive det inn*» (Informant F). Ytterligere gir informanten uttrykk for at det per i dag kanskje foreligger for liten innføring og opplæring av nytteverdien i riktig og god bruk av etterretningsregisteret. Informasjonen som finnes i systemene, vil derfor kunne variere ut ifra hvem det er som registrerer og gir utfyllende beskrivelser av hendelsesforløp. Ytterligere gir dette utslag i etterretningsanalytikerens sammenstilling av kunnskap, hvorpå informantene gir uttrykk for at etterretningsanalysene ikke skildrer det situasjonsbildet de selv opplever. Informant B fra forebyggende avdeling belyser denne problemstillingen, og viser til tilfeldigheten i hva som blir tema for etterretningsbrifingen og påfølgende tiltaksmøter basert på hvem det er som har anvendt Indicia mest:

Av erfaring så er det faktisk litt tilfeldig hva som havner på etterretningsbrifingen den uka. De som er flink å skrive inn i Indicia, de får jo sine ting. [...] Forebyggende [avdeling] reagerer ofte på det som står i etterretningsbreifingen, og sier – jammen, dette speiler jo ikke hva vi ser. Nei, sier jeg, men da har vi et problem - for da forteller ikke vi etterretningsmiljøet hva vi ser (Informant B)

Sett under ett, gir hele informantgruppen uttrykk for at det ikke trekkes noen skiller mellom et etterretningsbaserte og et kunnskapsbasert politiarbeid – til tross for at informantene fra særlig forebyggende- og etterretningsmiljøet vektlegger et savn i bruken av andre kunnskapskilder. De ulike forståelsene av etterretningsregisteret og bruken av dette, vil trekkes inn i diskusjonen av deres ulike forståelser av kunnskap i politiet.

5.1.1.1 «Systemene snakker ikke sammen»

Informantene trakk ytterligere frem en problemstilling i bruken av interne kilder i politiet. Flere snakket om kompleksiteten i å sammenstille informasjon fra ulike registre i det kunnskapsbaserte politiarbeidet. Ved at politiets interne systemer ikke samhandler, argumenterer informantene for at viktig kunnskap i politiorganisasjonen kan gå tapt. En informant fra etterforskningsavdelingen forteller:

Systemene snakker jo ikke sammen. Vi har jo operativ politiets logg og. Etterretning følger jo med der, men det er en del oppdrag som blir løst på stedet der det kan være informasjon som ikke blir fanget opp. Så det er ikke sikkert at alt kommer inn i Indicia som bør komme inn i Indicia. For det kan være at den som er på det oppdraget ikke skjønner hvem han har med å gjøre (Informant A)

Det er særlig politiet operative logg (PO) som trekkes frem i denne sammenheng. Det argumenteres for at etterretning følger med, men at å monitorere loggen og studere døgnhendelsene i detalj er for krevende. Informanten fra etterforskningsmiljøet beskriver hvordan dette kan utspille seg i praksis gjennom to empiriske eksempler:

Det kan være transport av narkotika som blir stoppet i en politikontroll, så blir navnet der lagt inn [i PO]. Men for tjenestemannen som er der, så kjenner ikke han til han. Men i en større sammenheng så er han en viktig person som vi burde absolutt vite hvordan beveger seg. Og da blir det bare lagt inn i PO. Og PO snakker ikke sammen med Indicia, selv om det blir lagt inn der. [En] får liksom ikke fanget det opp, hvis du skjønner hva jeg mener. Så det er mye som glipper av sånn småting som kan være med på å danne et bedre situasjonsbilde (Informant A)

[...] hvis en patrulje stopper en gjeng med ungdommer som kan være aktuelle, så fører de inn navn, også blir det jo ført som kontroll-person eller kontroll-ungdommer [i PO]. Men etterretning klarer nødvendigvis ikke å fange det opp i systemene (Informant A)

Informantene fra etterretningsavdelingen belyste også behovet for å trekke på flere kilder fra internt i politiet, og argumenterer for at det foreligger et svakt punkt i det kunnskapsbaserte politiarbeidet ved at alt er nødt til å gå via etterretning. Ressurssituasjonen ved politienheten ble trukket frem som et viktig holdepunkt for at de ikke har tid til å trekke ut informasjon fra

andre interne registre i utarbeidelsen av etterretningsproduktene, som avsnitt 5.2.1.1. vil komme tilbake til. Kildene som ligger til grunn for det kunnskapsbaserte politiarbeidet i dag er nå identifisert og analysert, med et innblikk i hvilke ønsker politienheten har til ytterligere bruk av kunnskapskilder. Den mangelfulle rapporteringen i Indicia ble belyst av informantenes beretninger, med et blikk på konsekvensene det kan gi i sammenfatningen av gode fenomenforståelser og situasjonsbilder. I det følgende vil analysen gi et innblikk i hvilke betydninger kunnskapsoverføringen har i det kunnskapsbaserte politiarbeidet, gjennom å se på hvordan inskripsjonene og translasjonene tar form i nettverket.

5.1.2 Kunnskapsoverføringen

For å forstå hvordan kunnskapsutviklingen i KUBA drives, blir det vesentlig å analysere hvordan prosessene mellom innhenting av viten og verktøyene som tas i bruk for å framstille og formidle denne fungerer. Som analysen hittil har vist, er den primære *input* i den sorte etterretningsanalyse-boksen informasjonen hentet fra Indicia. For å analysere nærmere hvordan kunnskap overføres i politiorganisasjonen, gjør de teoretiske begrepene fra ANT seg her gjeldende. I et aktør-nettverk søkes det å oppnå en stabilitet. Stabiliteten kan studeres i hvordan inskripsjon og translasjon tar form i møtet mellom aktører i nettverket (Elovaara, 2006). Begrepene betegner måten de ulike delene i samhandlingen påvirker hverandre på, og gjennom studien av KUBA forstår jeg inskripsjonene som de egenskapene ved teknologier og verktøy som er med på å fremme bestemte handlinger.

5.1.2.1 Inskripsjonene

I Latour (1990) sitt eksempel med hotellnøkkelen presentert i kapittel 3.2.2., illustreres hvordan inskripsjoner i designet av nøkkelringen fører til at aktørene som besitter denne skal huske å avlevere den i resepsjonen ved avreise. Nøkkelringen er et eksempel på en sterk inskripsjon som fører til en bevisst handling. Inskripsjonen i nøkkelringen handler om at det foregår en ubevisst vurdering som fører til handlingen, hvorpå sterke inskripsjoner kan sies å være tett knyttet opp mot styring av adferd. Inskripsjonene kan gi en indikasjon på hvordan en *output* betinger eller fremtvinger en bestemt handling. Det blir dermed relevant å se på hvilken grad og hvordan inskripsjoner styrer og virker inn på polititjenestepersonenes rom for skjønnsutøvelse.

I analyseprosessen ved etterretningsavdelingen er skjønnsutøvelsen en viktig del av arbeidet. Det er derfor relevant å se på hvordan og i hvilken grad inskripsjoner i bruk av

risikoanalyseverktøy virker inn på og styrer de politiansattes handlingsrom. Ved en slik identifisering kan en dermed synliggjøre politiets aktiviteter på den ene siden, mens en på den andre siden kan se hvordan dette medfører en innskrenking av politiskjønnnet. En informants beskrivelse tydeliggjør dette i et empirisk eksempel:

Det vi i hvert fall ser viktigheten av, er at det [tiltak gjennom KUBA] gjennomstyrer hele organisasjonen. Sånn som i vårt tilfelle helt opp til operasjonssentralen som sitter og styrer patruljene ute - så er det også veldig, eller ekstremt viktig, at de også vet hva som er fokusområdet og at de er på linje med oss der. Med tanke på både i forhold til aksept med å drive med det og.. Ja, det er i hvert fall veldig viktig. Der ser vi jo at det er lett at vi blir sendt på ganske trivielle oppdrag. Når katten til Olga har satt seg fast i treet, for eksempel. Hvis ikke patruljene står på noe annet eller har på en måte en aksept for at - nei nå skal vi faktisk ha fokus på ungdom i sentrum, så er det fort gjort at operasjonssentral setter oss på sånne typer oppdrag (Informant E)

Informant E eksempel tegner et bilde av hvordan aktørene i KUBA-nettverket, gjennom tiltaksmøter, setter prioriteringer for den operative tjenesten. Inskripsjonen kan studeres i informantens uttalelse om at det er viktig med en aksept for den operative patruljetjenestens handlingsrom innenfor de ulike tiltakene. Ytterligere kan sitatet analyseres ut ifra informantens forståelse av KUBA og hvilken rolle tiltakene skal ha i det praktiske arbeidet. Her kan en analysere hvordan sterke inskripsjoner får utfolde seg i utøvelse av politiskjønnnet. I sitatet ligger det en forståelse for at etterretningsanalysene har bidratt til å utarbeide en faglig og kvalifisert vurdering. Det kan argumenteres for at selve analysepraksisen og anvendelse av verktøy ikke står i fokus for de operative informantene, men at det er de samlede politifaglige vurderingene som er sentrale for hvordan de forstår arbeidsoppgavene i praksisfeltet.

Det kan argumenteres for at slik KUBA praktiseres i dag, så fører arbeidsmetodikken til mer styring gjennom sterke og svake inskripsjoner. Kunnskapsproduktene, eller *output*, fra etterretningsavdelingen begrenser de operatives faglige skjønnsutøvelse. En informant fra den operative tjenesten formidler viktigheten av at tiltakene og oppdrag som genereres på bakgrunn av etterretningsanalysene må være mest mulig presis for patruljene: «vi vet jo at patruljene ønsker mest konkrete oppdrag eller tiltak, for at de skal være lettest mulig å få gjennomført» (Informant D). Informantens argument baserer seg på at politipatruljene opplever å ikke ha ledige kapasitet og patruljebiler til å kunne gjennomføre tiltakene. I deres ønske om å få konkrete meldinger fra

ledelsen, kan det argumenteres for at inskripsjonene her gir en indikasjon på at en slik *output* fremtvinger bestemte handlinger.

5.1.2.2 *Translasjonene*

Translasjonsbegrepet kan hjelpe oss med å forstå hvordan et vitenskapelig faktum i utgangspunktet oppstår. I stedet for å si at A er lik med B, vil en heller kunne si at X har vist at A er lik med B. I lys av det kunnskapsbaserte politiarbeidet ved politienheten, kan translasjonene på denne måten studeres gjennom etterretningsanalytikerens fremstillinger av risikovurderingene de gjør. Informantene reflekterer over hvordan etterretning danner et større helhetlig bilde ved å sette ulike årsakssammenhenger i en kontekst. For de øvrige polititjenestepersonene blir situasjonsbildet viktig for å ikke dra egne slutninger om hvorfor en situasjon ser ut som den gjør. En informant fra forebyggende avdeling illustrerer et bilde av prosessen, og sier:

Jobben min er egentlig å gi et situasjonsbilde. [...] Det er litt diskutert hvor mye vi på etterretning skal foreslå tiltak, men så er det ofte vi som har best kunnskap om det vi presenterer og har gjort oss allerede opp en mening om hva man burde gjøre. Når vi er i samarbeid og er i de tiltaksmøtene, så er det en diskusjon som vi har alle sammen, og da henger jeg meg også på. Men det er ikke jobben min å fortelle hvordan det skal håndteres (Informant F)

Som et utgangspunkt kan translasjonene studeres i et lineært perspektiv. Et hovedtrekk i en slik forståelse, tar utgangspunkt i det grunnleggende skillet mellom *den som vet*, etterretningsanalytikerens, og *den som gjør nytte av kunnskapen*, de øvrige fagmiljøene i politiet (Skrefsrud, 2010, s. 21-22; Næss og Sørensen, 2008). Informant E eksemplifiserer en slik prosess, og sier:

[...] det blir utarbeidet et referat. Eller en tiltaksoversikt, som blir formildet på paroler hvor vi sånn sett formidler hva man har blitt enig om at skal prioriteres og hvilke tiltak vi skal gjøre. Så blir det jo vår oppgave å henge på mannskapene litt og se til at disse tiltakene blir etterlevd (Informant E)

I et slikt lineært perspektiv, bygger kommunikasjonsforholdet på en asymmetrisk forståelse. På den ene siden står etterretningsanalytikerens som gjennom vitenskapelige funderte metoder frembringer det som ansees å være mindre usikker og relevant kunnskap for et bestemt fenomen. På den andre siden står kunnskapsmottakerne, som skal nyttiggjøre seg av den produserte

kunnskapen fra etterretningsfunksjonen (Skrefrud, 2010, s. 22). En slik direkte linje kan gjennom ANT problematiseres – både i forståelsen av aktørene i formidlingen, i kunnskapselementene som forflyttes og i selve overføringsprosessen (Skrefrud, 2010, s. 22; Næss og Sørensen, 2008). Ved å sette translasjonsbegrepet i spill, kan en i denne sammenheng bedre forstå hvordan forflytning av kunnskap er en aktiv prosess hvor viten oversettes og med det forandres i det den forankres i nettverkstilignende relasjoner (Latour, 1987). Ved at kunnskapen stadig knytter seg til nye allierte gjennom KUBA, er det i dette at kunnskapen og nettverket oppstår (Skrefrud, 2010, s. 23).

Som utspillet til Informant F fra etterretningsavdelingen viser, er det ikke etterretningsmedarbeiderne sin oppgave å bestemme hva de faktiske tiltakene skal være. Basert på sitatet, kan det argumenteres for at etterretningsanalytikeren igjennom møtepunktene i KUBA har et ansvar for at *output* formidles på en slik måte at det gis rom for tolkninger og nyanseringer i utøvelsen i praksis og i politibetjentenes handlingsrom. I translasjonsperspektivet hviler det en forventning til at resultater ikke danner en lukket og statisk praksis. Formålet er å presentere resultater som er åpne og dynamiske i den forstand at de kan brukes av ulike aktører, på ulike måter, uten at det legger for stramme føringer på hva utfallet eventuelt vil kunne gi i en operasjonalisert bruk (Latour, 1987). Translasjonen ved politienheten kan analyseres ut ifra at aktørene ved den geografiske driftsenheten har innlemmet den nye arbeidsmetodikken og tilpasset seg denne. En vellykket translasjonsprosess i aktør-nettverket fører til konvergens (Callon, 1991, s. 146-147). Det forstås i denne sammenheng som at aktørene har innrettet seg etter hverandre og utøver en gjensidig bekreftelse i samhandlingen.

Ericson og Haggerty (1997) argumenterer for at risikoteknologier kan studeres som et middel brukt med hensikt for å minimere eller temme tilfeldigheter (s. 87). Bruk av analyseverktøy i etterretningsfunksjonen i KUBA har derfor blitt analysert som et forsøk på å standardisere det forebyggende arbeidet. Begrepene inskripsjoner og translasjoner gjør seg gjeldende for å undersøke om hvordan styring av skjønn utspiller seg i praksis, og vil bli hentet inn i diskusjonen av politibetjentenes opplevelser av handlingsrommet gjennom et kunnskapsbasert politiarbeid. Analysen har hittil redegjort for funn som gir innsikt i hvordan det kunnskapsbaserte politiarbeidet drives ved politienheten. Funnene så langt indikerer at KUBA i utbredt grad ser ut til å være en etterretningsstyrt praksis, hvor informantene også snakker om etterretning og kunnskapsbasert politiarbeid på de samme måtene. Følgende analysedel vil analysere på opplevelsene de politiansatte formildet gjennom sine erfaringer med KUBA.

5.2 Kunnskapsforståelser og opplevelser i KUBA

Analysens andre del vil her gå nærmere inn på oppgavens problemstilling som søker å besvare hvordan de politiansatte opplever å jobbe med kunnskapsutviklingen, og hvilket handlingsrom de opplever å ha gjennom KUBA. Gjennom disse opplevelsene, vil analysen redegjøre for funn av ulike forståelser av kunnskapsbegrepet og hva et kunnskapsbasert politiarbeid er eller kan være. De teoretiske perspektivene introdusert gjennom bidraget til Chan (2005) i kapittel 3.3. vil her anvendes for å analysere hvordan de ulike informantens faglige bakgrunner og plasseringer i organisasjonen kan virke inn på deres erfaringer av KUBA. Delkapittelet identifiserer og analyserer noen av de overordnede utfordringene og fordelene som informantgruppen trakk frem, etter implementeringen av KUBA ved politienheten. Analysen bygger opp til en overordnet diskusjon av hovedfunnene presentert i oppgavens analysekapittel.

5.2.1 Erfaringsbasert versus en evidensbasert kunnskap

Et felles trekk i alle intervjuene, var at informantene anerkjente alle verdien av kunnskap i et godt utført politiarbeid. Samtlige ga refleksjoner vedrørende effekten kunnskapsbaserte tilnærmelser kan ha i et forebyggende perspektiv, i vektleggingen av viten rundt fenomener og utfordringer i dette arbeidet. Men hva som ble referert til som kunnskap gjennom KUBA, kom helt an på hvem det var som snakket. Oppgaven har tidligere kontekstualisert forskjellene mellom den evidensbaserte og den erfaringsbaserte kunnskapen i kapittel 2.3. Som analysen hittil har vist, foreligger det et savn i informantgruppen knyttet til bruken av andre kunnskapskilder i politienhetens generering av kriminalitetsforebyggende tiltak. En informant fra forebyggende avdeling kontekstualiserer en norm som råder, og forteller:

Så alt blir ikke delt – og da mener jeg at den etterretningsbrifingen må vi bare vite at ikke alltid speiler det riktige bildet. Og det er ikke etterretning sin skyld, fordi etterretning gjør en strålende jobb. Det er politikulturen – for å snakke om den. Det er den som er utfordringen (Informant B)

Informant B referer til politikulturen som et utgangspunkt for å analysere de ulike forskjellene som her kan identifiseres. Chans (2005) henvisninger til de ulike perspektivene på hvordan kulturer innad i politiet vokser frem, blir dermed relevant i drøftingen av hvordan og hvorfor disse forskjellene utspiller seg ved politienheten. Den erfaringsbaserte kunnskapen og hvem som vurderes som gyldige bærere av kunnskap i organisasjonen, kan utfordres av kulturelle og

organisatoriske trekk ved politiet (Handegård og Berg, 2020, s. 53). En informant fra den operative tjenesten beskriver sin opplevelse av erfaringer gjennom politiarbeidet på følgende måte:

Et levd liv er jo utrolig viktig. Man kan lese mye om mye, men det å oppleve traumatiske hendelser på kroppen, stressituasjoner, hvordan håndtere mennesker i krise.. Altså – du kan lese deg til teorien, men det å bli formet som person, du må bare gjennom det. Den realkompetansen, den er utrolig viktig. Ja, du har rett og slett fått kjenne på kroppen ut ifra de personlige erfaringene selv (Informant A).

Finstad (2018) beskriver hvordan en erfaringsbasert kunnskap har et faremoment ved at den kan bidra til å forstørre bestemte erfaringer (s. 11). Forståelsen rommer erkjennelsen av at fordi noe fungerte godt i en bestemt situasjon, så betyr ikke det at fremgangsmåten vil gi de samme resultatene i liknende situasjoner andre steder (Finstad, 2018). Informantene fra etterforskningsmiljøet og den operative tjenesten gir i intervjuene uttrykk for at de alltid har praktisert sine oppgaver basert på kunnskap, og at kunnskap har vært et viktig element i politiarbeidet forut for implementeringen av KUBA. Informant A fra den operative tjenesten utdyper sin kunnskapsforståelse som erfaringsbasert, og sier:

Vi har jo alltid jobbet kunnskapsbasert, men det har ikke alltid vært satt i system. Vi har alltid hatt folk som har hatt kunnskap om forskjellige fenomen. Kunnskap har blitt delt så lenge jeg har vært i politiet [...]. Så vi har jo alltid delt kunnskap på en eller annen måte. Men det er kanskje mer satt i system og analysert på en bedre måte enn det det var tidligere. Før så fikk vi jo inn opplysninger som det ble respondert på, men det ble ikke satt opp mot andre opplysninger og analysert for å få best mulig kvalitet ut av det, sånn at det treffer riktig. Så informasjonen var der, men det ble ikke så kvalitetssikret og gått igjennom sånn som vi gjør nå. Men vi er helt avhengig av at den informasjonen som tilflyter og som man skal få frem, blir rapportert, sånn at det blir satt i sammenheng og satt i system, for det blir jo beslutningsgrunnlaget for blant annet tiltaksmøter - eller KUBA da (informant A)

I sitatet tegner informanten et bilde av hvordan kunnskapen som alltid har eksistert i organisasjonen, nå har fått en ny form gjennom KUBA. I lys av Shearing og Ericsons (1991) perspektiv, kan en her analysere hvordan de operative politiansatte opplever å ha opparbeidet seg en egen kompetanse gjennom sin yrkeskarriere i politiorganisasjonen. Perspektivet tar utgangspunkt i

at politibetjentene selv har en aktiv rolle i å forme kulturen i sitt miljø – og at denne ikke kan formes gjennom regelstyring alene (Chan, 2005, s. 114). En opplevelse av kunnskap kan benyttes av politibetjenten for å begrense et behov for mer informasjon. Shearing og Ericson beskriver hvordan en opprettholdelse av kulturen over tid fører til at de ansatte får et repertoar som gir bedre dekning for å legitimere deres handlinger i praksisfeltet (Chan, 2005, s. 114):

Ja, det går jo sånn som ellers i livet - hånd i hånd. Og det er klart det er jo viktig selvfølgelig å gjøre seg nytte av den teoretiske bakgrunnen og kunnskapen vi har ute, men det er jo kanskje først og fremst de erfaringer og sånn man gjør ute som former en som politimann og kvinne, sånn til syvende og sist (Informant E)

Informant E belyser her hvordan repertoaret opparbeides gjennom praktiske erfaringer i feltet. Samtlige informanter var opptatt av å formidle viktigheten av kunnskapsinnhenting fra lokalmiljøene. Deres kunnskapsforståelse kan derfor analyseres ut ifra den erfaringsbaserte, hvor politiet gjennom sin tilstedeværelse i lokalsamfunnet kan oppnå en økt viten om hva som foregår. Informant C fra forebyggende og etterretningsmiljøet beskriver hvordan Nærpolitireformens strukturelle endringer har påvirket opplevelsen av den erfaringsbaserte kunnskapsinnhenting:

Så hvis man ser litt tilbake i tid på hvordan vi hadde det mer desentralisert - hvor du ofte hadde lokale folk som var flinke til å orientere og de hadde god oversikt over sin teig. Mens de når blir trukket inn og blir en del av det andre, så mister man kanskje litt av den der oversikten man følte at man hadde ute lokalt før (Informant C)

En informant fra etterforskningsmiljøet trekker frem en frustrasjon som råder i de operative miljøene: «*Ja, hva skal vi gjøre egentlig – skal vi gjøre tiltak, eller skal vi ta straffesak, eller.. Ikke sant, vi er i oppdrag hele tiden. Men for meg så handler det om å bevisstgjøre en endring av fokus i den grad det er mulig for hver uke som går*» (Informant A). Informantenes opplevelser av kunnskapspraktiseringen i de operative miljøene, kan sees i lys av Sackmanns perspektiver på kultur. Sackmann definerer kultur som en kollektiv konstruksjon av den sosiale virkelighet (Chan, 2005, s. 113). Overordnet viser de analytiske funnene at informantene er positive til den kunnskapsbaserte tilnærmingen, men den operative tjenesten ser ikke ut til å oppleve samme gevinst. En av Sackmanns fire dimensjoner - *axiomatic knowledge*, kan her gi en økt forståelse for de ulike forståelsene. Den snakker til hvordan en gruppe i ledelsen i en

organisasjon kan ha en konsensus om hvorfor ting gjøres på den ene eller den andre måten. Den samme forståelsen trenger derimot ikke å dominere for de øvrige ansatte i organisasjonen. I lys av Sackmanns perspektiv, kan en her få en økt forståelse for hvorfor de ulike opplevelsene oppstår og etableres, og hvordan de kan stå til hinder for en god implementering av en arbeidsmetodikk som KUBA:

Jeg er litt opptatt av at når forebygging er hovedstrategi, så må vi ikke glemme at det også stiller krav til alle fagmiljøene. Så vi har jobbet en del med etterforskningsmiljøet og det operative miljøet. For det operative miljøet spesielt, de var litt sånn - dere må bare fortelle oss hva vi skal gjøre. Det holdt de på med i lang tid. Og vi sa at vi tror ikke det er så lurt at noen skal fortelle dere hva dere skal gjøre. Fordi da opplever dere ting kommer ovenfra og ned, og da får dere veldig motstand.. Dere må være med - det er dere som jobber ute på gata, og det er dere som best vet hvilke tiltak som funker. Jeg kan godt sitte der med min kompetanse og si at dere skal gjøre det sånn og sånn. Men det er ikke sikkert det funker i det hele tatt. Så vi må ha alle fagmiljøene med, så de kan på en måte - ja, justere forslagene og si - jammen, det passer ikke på etterforskning med det tiltaket selv om dere tenker det, men vi kan ta momenter av det (Informant B)

Så det er viktig, nå som vi skal snakke KUBA, å skape det engasjementet. Å skape eller ta vare på den driven og engasjementet, og ikke bare tre ting ned over hodet på menneskene. Det er i hvert fall noe jeg må få understreket viktigheten av (Informant E)

Som vi så i første analysedel, hvor Indicia ble identifisert som hovedkilde i KUBAs etterretningsanalyser, kan forventningene om at patruljen skal innhente den «riktige» kunnskapen fra de «riktige» stedene former deres utøvelse av handlingsrom og skjønnsutøvelse i praksis: «*KUBA er jo med på å gjøre at vi vil forebygge på de riktige plassene. Men vi må ut over alt og få inn den informasjon*» (Informant D). I lys av informantenes uttalelser, kan en studere hvordan tiltakene fremtvinger eller betinger bestemte handlinger fra de operative miljøene. Det kan argumenteres for at slike sterke inskripsjoner sees som en motsats til tjenestepersonenes skjønnsutøvelser. Inskripsjonene kan for den politiansatte i feltet oppleves som sterk, da den er med på å forme utøvelsen av praksis. For å tegne et bilde av en svak inskripsjon i tiltakene, vil det kunne studeres gjennom den øvrige befolkningens opplevelser av de samme kriminalitetsforebyggende tiltakene. Dersom du ikke er gjenstand for kontroll, vil inskripsjon her oppleves som svak da den virker «usynlig». Informantene fra etterforskningsmiljøet og den operative

tjenesten opplever en utfordring i at tjenestepersonene blir låst opp til ulike aktiviteter i det praktiske arbeidet. En informant fra det operative miljøet beskriver hvilke implikasjoner det kan gi i utøvelsen det kriminalitetsforebyggende arbeidet, og sier:

Det som hvert fall ser ut som en utfordring, eller det jeg føler, det er at når vi setter inn alle kluter på ett område, så er det også sånn at vi godtar at et annet område får blomstre. Eller får lov til å utvikle seg igjen. Som vi da kanskje i neste omgang må prioritere. Det blir en form for ond sirkel; vi prioriterer en ting, andre ting får blomstre opp, som da gjør at i neste omgang utvikler det seg i den grad at vi er nødt til å prioritere det. Og sånn går det i en runddans (Informant E).

Utfordringen blir ytterligere problematisert i forventingene til innrapporteringer om ulike hendelser og fenomener i etterretningsregisteret Indicia. I lys av Sackmanns dimensjon – *directory knowledge*, gir beskrivelsene et uttrykk for hvordan praksis fungerer (Chan, 2005, s. 113).

5.2.1.1 Evidensbasert kunnskap i KUBA

Hvor en erfaringsbasert kunnskapsinnhenting baserer seg på tilegnet viten gjennom kontakt med ulike deler av lokalsamfunnet, er analytikerne mer opptatt av å studere fenomener ved å gå vitenskapelig til verks. Som translasjonsperspektivet til Latour (1990) eksemplifiserte, kan en se hvordan en evidensbasert praksis vil kunne fremstå som et fornuftig krav. I kravet stilles det en forventning til at aktører fra politikk, forskning og praksisfelt kommer sammen i utviklingen av et bedre og sterkere kunnskapsbasert politiorganisasjon (Barstad og Glasø, 2021, s. 23; Justis- og Beredskapsdepartementet, 2020). Aktør-nettverksteorien viser mulighetene i en slik praksis, gjennom å videreføre den dialogiske relasjonen mellom forskning og praksisfeltet.

Noen av informantene ga beskrivelser av behovet for å inndra flere kilder i det kunnskapsbaserte politiarbeidet. Særlig informantene fra det forebyggende fagmiljøet etterlyste denne viten i KUBA. Forskningsmiljøer og politiske argumenter beskriver hvordan den evidensbaserte kunnskapen vil kunne gjøre den operative tjenesten mer målrettet og effektiv. Informanter fra etterretningsmiljøet forklarer hvordan mangel på ytterligere kunnskapsinnhenting kan forklares ut ifra ressursituasjonen ved politienheten: «*Hadde vi hatt flere personer, så kunne vi lagt temarapporter som hadde vært mye mer grundig, og da hadde jeg syntes det hadde vært mer naturlig å trekke inn mer faglitteratur eller fra academia*» (Informant C). I informantens beskrivelser ligger den en aksept av nytteverdien i bruken av evidensbaserte kunnskapskilder.

Politikulturen og ressursituasjonen ved politienheten beskrives ytterligere som et hinder for en god, evidensbasert implementering:

Mange av de som jobber i orden har lyst til å styre seg selv. Hvis det er en oppgave om at de må kjøre gjennom byen, har de ikke lyst til å kjøre gjennom byen i like stor grad som de ellers har, fordi de har blitt fortalt at de skal gjøre det. Så de må oppleve at de gjør ting av en grunn. Og at de også forstår hvorfor. Og jeg mener at når jeg leverer dårlig etterretning, som jeg ofte gjør fordi jeg ikke har nok tid, så er ikke de tingene vi kommer frem til godt nok forklart. Det er ikke bra nok grunnlag. Så jeg mener jo måten man kan utvikle dette på, er jo å ha flere folk som jobber mer dedikert med det og enda mer med gode vurderinger i bunn. [...] Jeg synes man skal være flere folk som gjør de vurderingene. Fordi hvis man gjør ordentlig gode analyser, så kan man virkelig gjøre noe med dette her - med de utfordringene vi har (Informant F)

Informanten fra etterretningsavdelingen beskriver her det Sackmann kaller *recipe knowledge*, som henviser til beskrivelser om hva som bør gjøres og ikke i ulike situasjoner (Chan, 2005, s. 113). Ut ifra informantens utsagn, kan det redegjøres for en forståelse av hvordan kunnskapsgrunnlaget i dag ikke oppleves som sterkt nok til å involvere den operative tjenesten i hvorfor ting skal gjøres. En av informantene fra forebyggende avdeling belyser hvordan det kunnskapsbaserte politiarbeidet i dag ser ut til å forstås som etterretning, snarere enn gjennom de kunnskapsbaserte kravene definert Etterretningsdoktrinens (2014):

Jeg tror ikke nødvendigvis vi vet så veldig mye mer nå enn det vi gjorde før, men jeg tror nok i hvert fall at KUBA har vært med på en større bevisstgjøring rundt dette med etterretning. Og kanskje en bedre systematisering av det – kall det hele prosessen. Men jeg tror nok at noen har visst like mye før, men at det kanskje har vært litt mer spredt. At man på denne måten får samlet det mer, og samlet innsatsen.

De overstående beskrivelsene viser et gjennomgående funn i det empiriske materialet. Informantene snakker om en oppfatning hvor mange i organisasjonen har en idé om hva som er en utfordring eller mulig risiko, men at de gjennom KUBA opplever at arbeidet nå sikres i etterretningsanalyser. Gjennom arbeidet «*legges det frem konkrete planer eller bevis, før man faktisk prioriterer*» (Informant E).

5.2.2 En bevisstgjøring og kvalitetssikring

Analysen har så langt redegjort for informantenes opplevelser av barrierer og utfordringer gjennom KUBA. Til tross for deres opplevelser identifisert her, uttalte ingen av informantene seg i negativ forstand om politireformens satsning på mot et kunnskapsbasert politi. Informantgruppen var opptatt av å formilde de klare fordelene et økt kunnskapsbasert politi kan gi i sine intervju. Analysen har så langt problematisert ulike sider ved KUBA, og deres opplevde barrierer med implementeringen har vist å ha hold i særlig økonomiske og organisatoriske aspekter, med hold i politiets ressursituasjon. Alle de seks informantene argumenterte godt for nytteverdien av KUBA. Begreper som *bevisstgjøring* og *kvalitetssikring* i deres felles innsats i det kriminalitetsforebyggende arbeidet ble nevnt i samtlige intervjuer, hvor informantene ga refleksjoner ved viktigheten av å se på arbeidet som et mål i politiets primærstrategi. En informant oppsummerer sine positive opplevelser av implementeringen, og sier: «*Informasjonen var der, men den ble ikke så kvalitetssikret og gjennomgått sånn som vi gjør nå*» (Informant C). En annen informant beskriver den overordnede fordelene i det veletablerte samarbeidet på tvers av fagmiljøene gjennom tiltaksmøtene: «*Fordelen er jo den kraftsamlingen – at vi er flere seksjoner i politiet som samarbeider om ett mål. Det vil jo føre til at mer ressurser kommer på utfordringen eller området. Så det er jo, sånn jeg ser det, en klar fordel*» (Informant E). Ved at etterretningsfunksjonen gjennom KUBA har fått et økt forebyggende fokus, snakker informantene om hvordan endringene gjennom KUBA overordnet har ført til en økt bevissthet rundt formålet med kunnskapsinnhenting- og deling. I tillegg vedsettes de nye metodene å systematisere politiets kunnskaper på.

Informant B fra forebyggende avdeling trekker frem et empirisk eksempel på hvordan de ved den geografiske driftsenheten har hatt et vellykket samarbeid med eksterne aktører. Eksempelet illustrerer hvordan genereringen av forebyggende tiltak utspiller seg i politiets forsøk på å unngå en etablering av en uønsket motorsykelklubb i lokalmiljøet:

[...] vi har jo jobbet tett opp mot [MC-klubb]. Det er et sånt godt eksempel [...] det er ikke det tradisjonelle U18 ¹arbeidet - det er mer et kriminelt nettverk som vi ønsker å bekjempe rekruttering og forebygge at de får etablert seg med klubbhus osv. Og der har jeg hatt mye møter med kommunen og andre. Som på en måte går ved siden av tiltaksmøtene, men som jeg får jo inn tiltakene allikevel. Får vist frem tiltakene. [...] I arbeidet

¹ U18 refereres til som det kriminalitetsforebyggende arbeidet rettet mot barn og unge under 18 år.

med [MC-klubben], der har vi på en måte lykkes, hvis jeg kan kalle det for det. Og det vi gjorde der, det var det at vi satte tiltak og gjennomførte tiltakene, sånn at vi hadde patruljer til stede ukentlig utenfor klubbhuset. Samtidig som at det forebyggende miljøet jobbet med kommunen og lokalt EL-tilsyn, og fikk de til å bruke sine verktøykasser. Det endte med at vi fikk avsluttet klubbhuset. Samtidig hadde vi et fokus på å avdekke kriminaliteten de gjorde, så etterforskningsmiljøet prioriterte disse sakene. Og det at vi jobbet operativt, etterforskning og forebyggende - og etterretning var jo selvfølgelig og med for å gi oppdatert situasjonsbilde; det at vi var så sammen om den kriminalitetsutfordringen, eller på det kriminelle nettverket, det gjorde faktisk at vi har fått redusert antall medlemmer (Informant B)

Informantens empiriske eksempel forklarer arbeidsprosessen med hvordan etterretningsavdelingen til enhver tid leverte oppdaterte situasjonsbilder og det operative miljøet hadde et bevisst forhold til å patruljere utenfor klubbhuset når det var kjent at det var MC-klubbmøter her. Etterforskning på sin side prioriterte å oppklare straffesakene som kom inn. Informant B er tydelig i sin vektlegging av verdien av et godt tverretatlig samarbeid gjennom KUBA, og uttrykker ytterligere at: *«for å si det sånn – det er verktøykassen til kommunen og lokalt EL-tilsyn som gjør at de ikke lenger har et klubbhus. Og i tillegg at vi hadde dialog med enkelte aktører med mål om å trekke de ut av miljøet – og faktisk klarte å få noen ut»*.

Informant C argumenterer for at: *«nå er jo informasjonen mye mer tilgjengelig, og det er ikke opp til hver enkelt å lese hundre ulike informasjoner og danne seg et bilde på egen hånd»*. Bevisstgjøringen på tvers av fagmiljøene kan analyseres i lys av Bourdieus perspektiver på kultur, ved å studere hvordan kultur oppstår i relasjoner i politiorganisasjonen. Kraftsamlingen det henvises til i lys av tiltaksmøtene, kan her analyseres ved å se på hvordan en politikultur oppstår i relasjonene mellom de ulike fagmiljøene (Chan, 2005, s. 114-115). Gjennom en kontekstuell og sosial påvirkning forklarer Bourdieu hvordan nettverket i KUBA åpner opp for å studere diversiteten når de ulike fagmiljøene kommer sammen. I politiet kan ulike felt beskrives ut ifra historiske relasjoner mellom politiet selv og øvrige samfunnsgrupper. Habitusbegrepet ligger tett opp mot det som beskrives som en kulturell kunnskap, noe Chan eksemplifiserer gjennom beskrivelser av politihistorier (2005, s. 115). I KUBA kan nye virkelighetsoppfatninger skapes ved at positive opplevelser integreres og fortolkes blant de politiansatte. Det kan derfor argumenteres for at de positive opplevelsene informantene har gjennom et felles samarbeid, vil kunne bli politihistorier som fortolkes og innarbeides i institusjonen. På sikt vil slike

opplevelser av et kunnskapsbasert politiarbeid kunne omtales som «ferdigheter» eller «sunn fornuftig» ved politienheten (Chan, 2005, s. 115). Som et resultat kan det argumenteres for at de positive opplevelsene som informantene eksemplifiserer, til slutt vil kunne bli en del av organisasjonens habitus – det tatt for gitt.

5.3 Diskusjon

De analytiske funnene i det empiriske materialet, sett i lys av oppgaven teoretiske rammeverk, etablerer en kontekst for å diskutere disse før jeg konkluderer på oppgavens overordnede problemstillinger. Oppgavens analysedeler har sett på hvordan politiet driver det kunnskapsbaserte politiarbeidet, og hvilke kilder til kunnskap som ligger til grunn for kunnskapsutviklingen ved politienheten i dag. Følgende ble opplevelsene av KUBA og forståelsene av kunnskapsbegrepet belyst av beretninger fra intervjuene med de politiansatte.

5.3.1 Et etterretningsstyrt politiarbeid

Den opplevde nytteverdien kraftsamlingen i KUBA gir ved den geografiske driftsenheten ble grunnlaget for diskusjonen rundt veien videre for KUBA i politidistriktet. På den ene siden viser analysen hvordan politienheten i dagens praktisering operer med ulike forståelser av kunnskapsbasert politiarbeid og at arbeidet til tider står i et motsetningsforhold. På den andre siden har de empiriske eksemplene vist at fagmiljøene har opparbeidet seg økt forståelse av hva det vil si å komme sammen og dra nytte av hverandre i det kriminalitetsforebyggende arbeidet. I lys av å være en svært ny arbeidsmetodikk i politiorganisasjonen, kan det argumenteres for at en her må ta hensyn til konteksten det kunnskapsbaserte politiarbeidet vokser frem i.

Analysen har vist hvordan KUBA ved politienheten både er styrt og styrende. Gjennom tiltaks-møter og etterretningsbriefinger skaper og gjenskapes grensene for hvilken *input* i etterretningsregisteret *Indicia* som resulterer i konkrete arbeidsoppgaver for de operative delene av politienheten. Målene Justis- og Beredskapsdepartementet og Politidirektoratet har satt for politiets forebyggende arbeid gjennom kravene til et kunnskapsbasert politiarbeid, inneholder inskripsjoner som virker direkte inn på denne praktiseringen. Det politiske idealet redegjør for hvordan politietaten skal jobbe kunnskapsbasert ved bruk av etterretningsprosesser, etterretningsprodukter, vitenskap og kunnskapsbasert erfaringslæring (Politidirektoratet, 2018). Et hovedfunn i analysen gir uttrykk for at det kunnskapsbaserte politiarbeidet i dag primært kun anvender *Indicia* i sin kunnskapsproduksjon.

På den ene siden kan det argumenteres for at politiet ikke benytter etterretningsfunksjonens slik den er uttrykkes å skulle anvendes i Etterretningsdoktrinens (2014) definisjon av etterretning. Når det viser seg å være tilfellet at politiet ikke trekker på andre kunnskapskilder i sine etterretningsanalyser, vil det kunne argumenteres for at det kunnskapsbaserte politiarbeidet gjennom dagens implementering av KUBA er en etterretningsstyrt arbeidsmetode. På den andre siden gir informantene inntrykk av at arbeidet baserer seg på en kunnskapsbasert praksis, og datamaterialet later ikke til å gi noen tydelige beskrivelser i skillene mellom en etterretningsbasert og en kunnskapsbasert praksis. En mulig forklaring for dette, kan ligge i at det etterretningsstyrte politiarbeidet i dag er blitt en vel innarbeidet politistrategi i politiorganisasjoner over hele verden (Fyfe, Gundhus og Rønn, 2018). På den ene siden gir de empiriske eksemplene et inntrykk av at informantene fra særlig etterretning og forebyggende avdeling anerkjenner verdien av god samhandling internt i organisasjonen og i tverretatlige samarbeid for best måloppnåelse. På den andre siden kan vi studere hvordan etterforskningsmiljøet og de operative tjenestene erfarer at det kunnskapsbaserte arbeidet hviler på etterretningsanalytikernes analyser av informasjon i de interne politiregistrene.

En mulig forklaring på disse motsetningene, kan finnes i Sackmanns dimensjon – *axiomatic knowledge* (Chan, 2005, s. 113). Motsetningsforholdene til hvordan det kunnskapsbaserte arbeidet forstås som etterretningsarbeid kan her studeres i lys av organisasjonskulturen. I dimensjonen kartlegges det hvordan ledelsen i en organisasjon kan ha innarbeidet en konsensus om hvorfor ting gjøres, eller bør gjøres, på den ene eller den andre måten (Chan, 2005, s. 113). De politiansattes forståelser av KUBA som etterretning kan derfor ligge i hvordan metodikken formidles mellom de ansatte i etaten.

5.3.2 Kunnskap i ulike former og uttrykk

Basert på analysen av opplevelsene av kunnskap og forståelsen av kunnskapsbegrepet, ligger det er klart hovedfunn i at organisasjonen operer med ulike syn på kunnskap. Funnene indikerer at politiet vektlegger og opprettholder den erfaringsbaserte kunnskapen for å ivareta politiets faglige skjønn. En mulig forklaring kan her hvile på en frykt i politikulturen, hvor de operative tjenestepersonene opplever å måtte vike for den evidensbaserte kunnskapen (Handegård, 2020, s. 54). Dersom det er tilfellet, kan det argumenteres for at opprettholdelsen av en slik diskurs i organisasjonen vil kunne føre til at den erfaringsbaserte kunnskapen og deres handlingsrom må vike til fordel for den kunnskapsbaserte arbeidsmetoden.

Funn i det empiriske materialet viser svakheter ved bruken av etterretningsregisteret Indicia, som baseres på det faktum at det er få i politiet som registrerer informasjon i registeret. På den ene siden kan det argumenteres for at politiet opplever en presset arbeidshverdag, men høyt tempo. Som etat vil politiet alltid være hendelsesstyrt, og funnene indikerer et høyt arbeidspress på de operative tjeneste. På den andre siden viser datamaterialet at det råder en norm innad i organisasjonen, hvor enkelte vegrer seg for å skrive gode og utfyllende beskrivelser inn i systemene.

Gundhus (2009) beskriver hvordan Indicia ytterligere åpner opp for en potensiell dyrking av egne interessefelt, som her kan gå på tvers av enhetens hovedprioriteringer (s. 146). Dersom det er tilfellet, vil det kunne gi resultater i form av *output* gjennom etterretningsanalytikerens prosessering av informasjon i systemene. I lys av dyrkingen, kan det se ut til at analyseverktøyene til etterretningsfunksjon tilrettelegger for at polititjenestepatroljene kan holde på med det de egentlig har lyst til. Ved en aktiv bruk av Indicia, tilrettelegger dette for at de gjennom verktøyene i nettverket kan registrere inn *input* og hente ut ønsket *output*. Gjennom bruken av Indicia kan etterretningsanalysene på den ene siden nyttiggjøre seg av politiets kunnskap som sirkulerer i organisasjonen. På den andre siden viser datamaterialet at det finnes et kunnskaps-hull i måloppnåelsen av et godt kunnskapsbasert politiarbeid ved bruk av registeret.

5.3.3 Et risikobasert politiarbeid

KUBA har vokst frem i et samspill med nye risikotankeganger, som har resultert i organisatoriske og faglige endringer i politiorganisasjonen. Som vi har sett, har sikkerhet og fokuset på forebyggende strategier blitt et viktig tema innenfor kriminologien de siste tiårene. Zedner (2009) viser til at veksten av sikkerhet som studieobjekt referer til den utvidede usikkerheten som eksisterer i det 21. århundre (s. 1). Tankegangen kan gjenkjennes i de politiske idealene som former de strukturelle endringene i politietaten. Idealet sier at politiet skal jobbe kunnskapsbasert gjennom bruk av etterretningsprodukter, - prosesser, vitenskap og kunnskapsbasert erfaringslæring (Politidirektoratet, 2018). I de politiske kravene stilles det ytterligere krav om økt profesjonalisering. En utbredelse av et risikobasert politiarbeid har i kriminologisk kontekst blitt koblet til en økt bruk av teknologier, da verktøyene gjør kunnskapsinnhenting, behandlingen og spredningen av informasjon til en enklere prosess (Ericson og Haggerty, 1997; Gundhus, 2009, s. 11). Det kan ses i lys av KUBA, hvor oppgaven har analysert hvordan arbeidsmetodikken er implementert med utgangspunkt i det politiske idealet i statens forsøk på å forutse mulige kriminalitetsutfordringer. Det økende fokuset på risikosamfunnet og implementeringen

av KUBA, kan sees i relasjon til Becks (1992) beskrivelse av denne utviklingen: «*this concern with risk is giving rise to a new mode of living. Instead of going ahead, doing thing, and then coping with the problems this might create, when they arise, we now seek to anticipate problems and avoid them*» (s. 207).

6 Avslutning

Oppgaven har vist hvordan det kunnskapsbaserte politiarbeidet vokser frem i en tid hvor de politiske kravene til å forutse kriminalitetsutfordringer står sterk. Politiets primærstrategi gjennom det kriminalitetsforebyggende arbeidet står i kjernen av KUBA. Oppgaven har undersøkt hvordan politiet driver det kunnskapsbaserte politiarbeidet. Informantene beskriver hvordan de erfarer at KUBA som et supplement i kvalitetsreformen har medført lokale endringer. Den største kan sees i etterretningsfunksjonens utvidede rolle, som nå fungerer som et bindeledd mellom de ulike fagmiljøene. Funnene indikerer at KUBA i dag kan argumenteres for å være en etterretningsstyrt praksis. Etterretningsfunksjonens analyser i politiet ble analysert som innholdet i den sorte boksen. I studien av kunnskapsutviklingen gjennom KUBA, har formålet vært å studere hvordan innholdet former handlingsrommet. For å observere hva risikoanalysene består av, ble *input* og *output* forsøkt identifisert. Ved politienheten drives KUBA i dag ved at de ulike fagmiljøene møtes til ukentlige tiltaksmøter. Kunnskapen som ligger til grunn for genereringen av tiltak i KUBA-møtene, baserer seg på etterretningsanalyser presentert gjennom en etterretningsbreif. Basert på tiltaksmøtene blir kunnskapsproduktene her videreformidles til de operative tjenestene som skal utøve politiets kriminalitetsforebyggende arbeid i praksis.

Ved å analysere hvordan kunnskapsutviklingen utspilte seg ved politienheten, ble kildene som blir anvendt i KUBA identifisert. I dagens kunnskapsbaserte politiarbeid viser de empiriske funnene at arbeidet i all hovedsak baseres på etterretningsregisteret Indicia, som ble analysert til å være den primære kilden for *input* i den sorte etterretningsanalyse-boksen. Etterretningsavdelingen presenterer situasjonsbilder og fenomenforståelser basert på informasjonen som er fremtredende i registret. De aktuelle situasjonsbildene som dannes, blir forsøkt oversatt og tilpasset slik at de passer inn i politiets øvrige virksomhet. Problemstillingene ble ytterligere belyst gjennom analysen av inskripsjoner og translasjoner i politiets kunnskapsutvikling. For å nå Nærpolitireformens mål om et kunnskapsbasert politi, blir styring av virksomheten viktig. Kravene til kunnskap og profesjonalitet er eksemplifisert i studien, hvor funnene indikerer at det til en viss grad oppleves en styring av arbeidspraksis og gjennomføring av kunnskapsbaserte arbeidsmetoder, gjennom inskripsjoner i verktøy og tiltak.

De digitale analyseverktøyene åpner opp for nye måter å oppdage og forutse kriminalitet. I handlingsrommet mellom de teknologiske verktøyene og de menneskelige faktorene, dannes det et nettverk. Det er her det kunnskapsbaserte politiarbeidet vokser frem. Handlingsrommet

for å utarbeide kriminalitetsforebyggende tiltak har gitt uttrykk i praksis, ved at politiet i økende grad jobber spesifikt med konkrete kriminalitetsproblematikker. Gjennom kunnskapsarbeidet ved den geografiske driftsenheten, kan handlingsrommet oppleves på ulike måter i det kunnskapsbaserte arbeidet. Studien viser at de politiansatte opplever en økt bevisstgjøring i det kriminalitetsforebyggende fokuset ved politienheten. De ulike fagmiljøene ga ulike beskrivelser av deres opplevelser av arbeidsmetodikken i det praktiske arbeidet. Det kan argumenteres for at bruk av analyseverktøy innskrenker etterretningsanalytikernes handlingsrom fordi inskripsjoner i verktøyene kan tenkes å styre informasjonsinnhenting. Det later til å være begrenset handlingsrom for analytikerne i valget av hvilke saker som skal analyseres, hvorpå det kan konkluderes med at det er lite rom for skjønn i denne delen av KUBA. Informantene fra den operative tjenesten gir uttrykk for at handlingsrommet i patruljetjenesten innskrenkes når betjentene får økt krav til måloppnåelse, basert på oppfølging av kriminalitetsforebyggende tiltak. Hovedfunnene i analysen gir ytterligere grunnlag for å konkludere med at det ved politienheten i dag finnes ulike oppfatninger av hva angår kunnskapsbegrepet og kunnskapsforståelsen blant de politiansatte.

6.1 Bidrag og videre forskning

Opgavens bidrag er forskningsbasert viten på et felt som fra før er lite utforsket, og studien har gitt økt innsikt i politiets praktisering av det kunnskapsbaserte politiarbeidet. Datainnhenting gjenspeiles i viktige empiriske innspill på hvordan praktiseringen av KUBA utspiller seg i praksisfeltet med fokus på de ansattes egne opplevelser. Her lå den en spennende debatt vedrørende hva kunnskap er eller kan være for den enkelte politibetjent. Videre har studien nyansert og problematisert bruk av etterretningsanalyseverktøy, i det kriminalitetsforebyggende arbeidet i forsøket på å definere fremtidige trusler og risikoer. I grensesnittet mellom fremtidig risiko, teknologiske verktøy og faglig skjønn gir funnene fra studien et utgangspunkt som ville vært interessant å studere i møte med andre praksiser som operer her. Den sorte boksen ble forsøkt åpnet ved å studere kunnskapsproduksjonen i KUBA – men dette er et arbeid som ikke er ferdig utviklet, og heller ikke ferdig studert. Oppgaven danner grunnlaget for videre studier av sammenhengen mellom det menneskelige og det materielle i etterretningsarbeidet i politiorganisasjonen.

Mine funn i analysen baserer seg på intervju gjennomført ved et av landets 12 politidistrikt. For videre forskning ville det derfor vært særlig interessant å gjennomføre komparative studier ved andre geografiske driftsenheter i de øvrige distriktene. Under arbeidet har det også dukket opp

relevante forskningsspørsmål knyttet til teamene som oppgaven tar for seg. I en videre forskningsstudier kunne det derfor vært interessant å studere hvordan teknologiske arbeidsverktøy i politiorganisasjonen påvirker politibetjenters vurderinger og tolkninger av individer og situasjoner.

7 Litteraturliste

Aalborg Universitetet (2021): *GDPR for studerende – værktøjkassen*. Hentet fra: <https://www.studerende.aau.dk/gdpr/vaerktoejskassen/> (a)

Aalborg Universitetet (2021): *GDPR for studerende – roller og ansvar*. Hentet fra: <https://www.studerende.aau.dk/gdpr/roller-og-ansvar/> (b)

Antoft, R. & Salomonsen, H. H. (2012). Det kvalitative casestudium - Introduktion til forskningsstrategi, i: Antoft, R., Jacobsen, M. H., Jørgensen, A. & Kristiansen, S. (red.): *Håndværk & Horisonter – en tradition og nytænkning i kvalitativmetode*. Odense: Syddansk Universitetsforlag

Barstad, H. & Glasø, K. H. (2021). *Kunnskapsbasert politiarbeid: teori og praksis*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS

Beck, U. (1992). *Risk society: towards a new modernity*. London: Sage.

Bengtsson, T. T. & Mølholt, A-K. (2020): «Anonymisering i kvalitative Undersøgelser» Petersen, Kirsten Elisa. I: *Forskning med børn og unge: etik og etiske dilemmaer*. (s. 193-209). København: Hans Reitzels Forlag

Braun, V. & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology* 3(2): 77-10. Bristol: University of the West of England

Callon, M. (1986). Some elements of a sociology of translation: domestication of the scallops and the fishermen of St Brieuc Bay. I J. Law (Red.), *Power, action and belief: a new sociology of knowledge?* London: Routledge

Callon, M. (1991): "Techno-economic networks and irreversibility". I Law, J. (red.): "A sociology of Monsters: Essays on Power, Technology and Domination". Routledge, London

Chan J. (2005). *Changing police culture* i: T. Newburn (Ed.), *Policing Key Readings* (s. 338-364). Devon: William Publishing

Christensen, T., Læg Reid, P. og Rykkja, L.H. (2017). Reforming the Norwegian police between structure and culture: Community police or emergency police. *Public policy and Administration*, 33 (3), 241-259

Cohen, L. E., and Felson, M. (1979). Routine Activity Theory. I Cullen, F. T., Agnew, R., and Wilcox, P. (red.) (2014). *Criminological Theory: Past to Present*. (5. udg.). New York: Oxford University Press

Corbin, J., & Strauss, A. (2015). *Basics of Qualitative Research*. Thousand Oaks, CA: Sage

Elovaara, P. (2006). "Between Stability and Instability – Using ANT and ANTa as Analytical Perspectives Telling Information Technology Stories". *International Journal of Feminist Technology Science*

Ericson, R., & Haggerty, K. (1997). *Policing the risk society*. Oxford: Clarendon Press

Feeley, M. & Jonathan S. (1992). «The new penology: notes on the emerging strategy for corrections». *Criminology*, 30, 4, 449–475

Finstad, L. (2018). *Hva er politi*. Oslo: Universitetsforlaget

Finstad, L. (2000) *Politiblikket* Oslo: Pax

Fyfe, N., Gundhus, H. & Rønn, K. (red.) (2018) *Moral Issues in Intelligence-led policing*. Oxon and New York: Routledge

Garland, D. (1997). 'Governmentality' and the Problem of Crime: Foucault, *Criminology*, Sociology. *Theoretical Criminology*, 1(2), 173-214

Garland, D. (2001). *The Culture of Control*. Oxford: Oxford University Press

Grønmo, S. (2004). *Samfunnsvitenskapelige metoder*. Bergen: Fagbokforlaget

Gundhus, H. O. I. (2009). *For sikkerhets skyld: IKT, yrkeskulturer og kunnskapsbasert arbeid i politiet*. Oslo: Universitetsforlaget

Gundhus, H. O. I. (2012). Experience or knowledge? Perspectives on New Knowledge Regimes and Control of Police Professionalism. *Policing*, 7(2), s. 178-194

Gundhus, H. O. I. og Larsson, P. (2014) Fremtidens politi, i Larsson, P., Gundhus, H. O. I og Granér, R. (red.) *Innføring i politivitenskap*. 1. Utg. Oslo: Cappelen Damm akademisk, s. 273-302

Gundhus, H. O. I. (2018). Smart politiarbeid? Når skillene mellom etterretning, forebygging og etterforskning viskes ut. I Rønne, A. & Stevnsborg, H. (Red.) *Ret SMART. Om smart teknologi og regulering*, 145–170. København: Jurist- og økonomforbundets forlag

Gundhus, H. O. I., Talberg, N. og Wathne, C. T. (2018) Konturene av en ny politiroлле: politiansattes erfaringer med Nærpolitireformen, i Sørli, V. L. og Larsson, P. (red.) *Politireformer – Idealer, realiteter, retorikk og praksis*. 1. Utg. Oslo: Cappelen Damm Akademisk, s. 199-222

- Hagen, A. L. & Rudningen, G. (2012). Den første streken: Materialitetens makt i et arkitektfirma. *Norsk Antropologisk Tidsskrift*, 23(3-4), 274-286
- Halvorsen, K. (2008). *Å forske på samfunnet. En innføring i samfunnsvitenskapelig metode*. 5. Utg. Oslo: J.W. Cappelens Forlag AS
- Handegård, T. H. & Berg, C. R. (2020) *Kunnskapsbasert politiarbeid – kunnskap til å stole på?* Oslo: Nordisk politiforskning
- Holmberg L. (2014). Scandinavian police reforms: Can you have your cake and eat it, too? *Police Practice and Research*, 15(6), 447–460
- Huey, L., Blaskovits, B., Bennell, C., Kalyal, H. & Walker, T. (2019). Identifying some misconceptions about evidence based policing: A research note. I R. J. Mitchell & L. Huey (Red.), *Evidence based policing: An introduction*, 51–59. Bristol: Policy Press
- Jacobsen, D. I. (2005). *Hvordan gjennomføre undersøkelser? Innføring i samfunnsvitenskapelig metode*. (2. utg.). Oslo: Høyskole Forlaget
- Johannessen, L. E. F, Rafoss, T. W. & Rasmussen, E. B. (2018). *Hvordan bruke teori? Nyttige verktøy i kvalitativ analyse*. Oslo: Universitetsforlaget
- Justis- og Beredskapsdepartementet (2015) *Endringer i politiloven mv. (trygghet i hverdagen – nærpolitireformen)*. (2014-2015). Proposisjon til Stortinget 61. Oslo: Justis- og Beredskapsdepartementet
- Kvale, S. og Birkmann, S. (2017). *Det kvalitative forskningsintervju*. Oversatt fra InterView: Learning the Craft og Qualitative Research Interviewing av Anderssen, T. M. og Rygge, J. 3. Utg. Oslo: Gyldendal Akademisk
- Langstrup, H. & Vikkelsø, S. (2014). Aktør-netværksteori og STS. In S. Vikkelsø & P. Kjær (eds.), *Klassisk og moderne organisationsteori* (pp. 383–537). København: Hans Reitzels Forlag
- Law, J. (2009). Actor Network Theory and Material Semiotics. I Turner, B. (2009) *The new Blackwell companion to social Theory* (141-158). Blackwell publishing Ltd
- Larsson, P. & Gundhus, H. I. (2007). Policing i et norsk perspektiv. I H. I. Gundhus, P. Larsson & T.-G. Myhrer (red.), *Polisiær virksomhet : hva er det - hvem gjør det?* : Forskningskonferansen 2007 (bind. 2007:7, s. 11-30). Oslo: Politihøgskolen
- Larsson, P. & Sørli, V. (2018). Reformen i politiet. I Larsson & Sørli (Red.) *Politireformer – Idealer, realiteter, retorikk og praksis*, 15–34. Oslo: Cappelen Damm Akademisk

Latour, B. (1987). *Science in action: How to follow scientists and engineers through society*. Milton Keynes: Open University Press

Latour, B. (1999). On Recalling Ant. *The Sociological Review*, 47(1), 15-25

Latour, B. (2005). *Reassembling the social: an introduction to actor-network-theory*. Oxford & New York: Oxford University Press

Lie, E. M. (2011) *I forkant: kriminalitetsforebyggende politiarbeid*. Oslo: Gyldendal akademisk

Lien, M, E., Nustad, K, G., og Ween, G, B. (2012). Introduksjon. ANTropologiens grensefaller. *Norsk Antropologisk tidsskrift*, 23(3-4), 214-224

Lomell, H. M. (2012). Punishing the uncommitted crime: Prevention, pre-emption, precaution and the transformation of criminal law. I B. Hudson & S. Ugelvik (Red.), *Justice and Security in the 21st Century: Risks, rights and the rule of law*. London: Routledge

Lov av 4. August 1995 nr 53 om politiet (politiloven). Hentet fra: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1995-08-04-53>

Mason, J. (2018) *Qualitative research*. 3. Utg. Los Angeles: SAGE.

Meld. St. 29 (2019-2020). *Politimeldingen – et politi for fremtiden*. Oslo: Justis- og Beredskapsdepartementet. Hentet fra: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-29-20192020/id2715224/?ch=1>

NSD (2021) *Samtykke og andre behandlingsgrunnlag*. Hentet fra: <https://www.nsd.no/personvern-tjenester/oppslagsverk-for-personvern-i-forskning/samtykke-og-andre-behandlingsgrunnlag/> Lest 01.04.22

Næss, R. & Sørensen, K.H. (2008). Ubrukt miljøforskning: Metodiske monologer eller politisk uforstand. I Sørensen, K. H., Gansmo, H. J., Lagesen, V. A. og Amdahl, E. (red.) (2008). *Vitenskap som dialog – kunnskap i bevegelse. Tverrfaglighet og kunnskapskulturer i forskning*. Trondheim: Tapir akademiske forlag

Politidirektoratet (2007). Nasjonal strategi for etterretning og analyse. Oslo: Politidirektoratet

Politidirektoratet (2014). *Etterretningsdoktrinen for politiet*. Versjon 1.0. Oslo: Politidirektoratet

Politidirektoratet (2017). *Overordnet plan for gevinster i Nærpolitireformen*. Oslo: Politidirektoratet

Politidirektoratet (2018). *Kriminalitetsforebygging som politiets primærstrategi 2018–2020. Politiet mot 2025 – delstrategi*. Oslo: Politidirektoratet

Politidirektoratet (2020). "I forkant av kriminalitet: Forebygging som politiets hovedstrategi (2021-2025)". Oslo: Politidirektoratet

Politiregisterforskriften (2013). *Forskrift om behandling av opplysninger i politiet og påtalemyndigheten*. Hentet fra: <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2013-09-20-109>

Ratcliffe, J.H. (2016). *Intelligence-Led Policing*. London: Routledge

Runhovde, S. R. & Skjevraak, P. E. (2018). *Kriminalitetsforebygging på norsk – en kunnskaps-oversikt*. Oslo: Politihøgskolen

Sherman, L. W. (1998). Evidence-based policing. I *Ideas in American Policing*. Washington, D.C.: Police Foundation

Shearing, C & Ericson, R. (1991) *Attacking Crime: Police and Crime Control I*: M, Tonry & N, Morris (Ed) *Moderen Policing (159-230)* Chicago: University of Chicago Press

Shearing, C. (2001). Punishment and the changing face of governance. *Punishment & Society, 2001, Vol.3(2), pp.203-220*

Skrefsrud, T. A. (2010). Evidensbasert praksis i skolen – den vitenskapelige dialogen og lærerrollen. Oslo: Norsk pedagogisk tidsskrift (s. 17-27)

Skilbrei, M. (2019). *Kvalitative metoder*. 1. Utg. Bergen: Fagbokforlaget

Thagaard, T. (2009). *Systematikk og innlevelse. En innføring i kvalitativ metode*. (3. utg.). Oslo: Fagbokforlaget

Tjora, A. (2012). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis*. 2. Utg. Oslo: Gyldendal Akademisk

Wathne, C. T. (2018). *Målstyring i politiet. I teori og praksis*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk

Weisburd, D., & Braga, A. A. (2006). *Police innovation: contrasting perspectives*. Cambridge: Cambridge University Press

Weiss, R. S. (1994). *Learning from strangers*. 1. Utg. New York: The Free Press

Yin, R. K. (2009). *Case study research: design and methods (4th utg.)*. Thousand Oaks, Calif.: Sage

Zedner, L. (2007). Pre-crime and post-criminology? *Theoretical Criminology*, 11(2), 261-281

Zedner, L. (2009). *Security*. London: Routledge

Zølner, M., Rasmussen, I. Ø. & Hansen, A. D. (2007). Qualitative interviews: studying network narratives. I M. Zølner & P. Bogason (red.), *Methods in democratic network governance* (s. 125-147). Basingstoke Palgrave Macmillan